

АСПЕКТИ ДОБРОБУТУ ТВАРИН У ДОБРІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

СВИНАРСТВО

ДОБРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ПРАКТИКА:

- виробництво безпечної, здорової, високої якості, їжі для споживачів
- надання роботи з гарними доходами для сільських громад
- є соціальною і екологічно сталою
- забезпечує високі стандарти добробуту тварин

Ця презентація зосереджується на аспектах добробуту тварин

АСПЕКТИ ДОБРОБУТУ ТВАРИН У ДОБРІЙ С/Г ПРАКТИЦІ

СВИНАРСТВО

Зміст:

- Ознайомлення   **Природна поведінка і системи утримання - 4**
- Добра практика 1   **Площа і фуражування сухостійних свиноматок - 19**
- Добра практика 2   **Запобігання агресії у сухостійних свиноматок - 35**
- Добра практика 3   **Площа і потреба будувати гніздо поросних свиноматок - 50**
- Добра практика 4   **Уникнення обламування зубів у поросят - 70**
- Добра практика 5   **Уникнення кастрації у кнурців - 82**
- Добра практика 6   **Уникнення раннього відлучення - 94**
- Добра практика 7   **Уникнення обрізання хвостів і їх кусання - 105**
- Добра практика 8   **Добрий догляд - 121**
- Висновок   **Від чого залежить хороший добробут - 144**

Щоб перейти до будь-якого слайду презентації,
надрукуйте номер слайду і натисніть ENTER

Щоб повернутися до змісту у будь-який час,
надрукуйте цифру 3 і натисніть ENTER

ОЗНАЙОМЛЕННЯ

природна поведінка і системи утримання

У світі кожного року 1,1 мільярд свиней вирощуються на м'ясо

Предки

Свині походять від дикого кабана

ПРЕДКИ

Деякі породи були виведені для утримання в умовах жаркого клімату як ці маленькі, чорні Іберіанські свині

Деякі породи були виведені для утримання в умовах холоду, як ці волохаті свині породи Мангалиця

ПРЕДКИ

Деякі традиційні породи все ще дуже нагадують своїх предків – диких кабанів, як ці помісі Тамворзської породи

Більшість свиней яких використовують у свинарстві є поміссю порід Великої Білої і Ландрас

Свині усіх порід успадкували більшість особливостей поведінки дикого кабана

СОЦІАЛЬНА ПОВЕДІНКА

В природі свині живуть соціальними групами по 2-4 тварини, часто сестри або інші родичі разом із своїм потомством

МАТЕРИНСЬКИЙ ПЕРІОД

© Fiona Chambers of Fernleigh Free-Range

Гніздо окремо від групи

Повернення у групу з поросятами

Вигодовування поросят

Поступове відлучення

© Marek Spinka

© Dale Arey/CIWF

АДАПТАЦІЯ ДО СЕРЕДОВИЩА

У природі, свині живуть в складному середовищі

ПОВЕДІНКА ЖИВЛЕННЯ

У свиней розвинені ряд стратегій по отриманню їжі в такому середовищі

© Marek Spinka

поїдання трави

поїдання коренів

© Marek Spinka

поїдання пагонів

ПОВЕДІНКА В ДЕННИЙ ЧАС

День розділений періодами

фуражування(більше 9 годин на день)

і відпочинку

ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЯ

В основному свині регулюють свою температуру через поведінку

© МАЕР/CIWF

Збиваються
у купу
для тепла

Тінь

Валяються у грязюці для
догляду за шкірою і
охолодження

ІГРИ

Молодняк використовує середовище для розваг

ІНТЕНСИВНЕ УТРИМАННЯ

Деякі інтенсивні системи не дають можливості свиням забезпечити свої поведінкові потреби

Чи можуть ці системи бути змінені щоб забезпечити поведінкові потреби?

Сухостійні свиноматки

Поросні свиноматки

Відлучені поросята

Поросята на відгодівлі

СУЧАСНІ СИТЕМИ УТРИМАННЯ

методи забезпечення поведінкових потреб свиней

Фуражування

Ізольоване гніздо

Зручний відпочинок

Поділ місця для відпочинку і управління

ЕКСТЕНСИВНІ СИСТЕМИ

методи забезпечення поведінкових потреб свиней

Сховок

Захист від хижаків

Температурний контроль

Стовпи для чухання

ПРИРОДНА ПОВЕДІНКА І ПРОДУКТИВНІСТЬ

підсумок

1. Свині походять від дикого кабана і успадкували більшість його поведінкових інстинктів
2. Свині живуть у соціальних групах які складаються із свиноматок і їх виводків
3. Свині адаптовані до комплексного середовища що складається з лісистой місцевості і води
4. Поведінка свиней адаптована до використання середовища для їжі, води, сховку, відпочинку, температурного контролю, догляду за шкірою, оправляння та розваг
5. Середовище інтенсивного утримання не дає змоги проявляти комплекс поведінкових інстинктів і призводить до багатьох проблем добробуту
6. Сучасні системи можуть бути сконструйовані так, щоб забезпечити поведінкові потреби свиней

ДОБРА ПРАКТИКА 1

потреби сухостійних свиней у просторі і фуражуванні

©Diane Halverson /
Animal Welfare Institute

ПОРОСНІ (СУХОСТІЙНІ) СВИНОМАТКИ

станки (клітки) для поросних свиноматок – обмежувальна система

Чому більшість свиноматок утримуються у станках?

- Для економії площі і тим самим коштів
- Запобігти агресії
- Спрощення обслуговування і огляду

ПОРОСНІ (СУХОСТІЙНІ) СВИНОМАТКИ

станки із прив'язю – інша обмежувальна система

СВИНОМАТКИ У СТАНКАХ

наслідки для здоров'я

Чи можете ви надати можливі пояснення наступним розладам здоров'я від яких страждають свиноматки у станках?

Розлади здоров'я	Можливе пояснення
Слабкість кісток	Недостатній моціон
Проблеми з кінцівками	Недостатній моціон
Розлади сечостатевої системи	Неможливість опрацювання в іншому місці

СТАНКИ

питання добробуту

Яку важливі поведінкові інстинкти не можуть виявляти свиноматки у станках?

Свиноматки не можуть:

- отримувати моціон
- фуражувати
- правильно соціально взаємодіяти з іншими
- оправлятися не там де лежать
- регулювати температуру тіла через поведінку

СТАНКИ

питання добробуту

На додаток, поросних свиноматок годують раз на день по підтримуючому раціону, завдяки чому вони залишаються голодними

Яку не нормальну поведінку можна спостерігати як результат сильного обмеження і голоду? Дивіться наступний слайд

СТЕРЕОТИПИ

Ця свиноматка мабуть є голодною але не в змозі поїсти. Це може бути заміщенням поведінки живлення. На відміну від нормального прийняття їжі ці дії постійно повторюються і не можуть наповнити її шлунок.

Що це за стереотип?

Кусання перекладини

Які інші види стереотипів?

Удаване жування, надмірне пиття та інші

Що є причиною стереотипів?

Придушення природної поведінки

Що собою являє стереотипна поведінка?

Очевидно беззмістовні дії які повторюються

СТЕРЕОТИПИ

удаване жування

Удаване жування також може бути спричинене нудьгою і голодом

СТЕРЕОТИПИ

надмірне пиття

Це є іншою формою стереотипу

Як можна визначити що це пиття надмірне?

Порівняйте процес пиття цієї свиноматки із іншою, яка не страждає від спраги і не є пригніченою

СТЕРЕОТИПИ У ЗАГОНІ

кусання перекладини

удаване жування

обертання язика

Стереотипи також можуть траплятися в загонах де нема підстилки у якій можна ритися, і яка допомагає задовольнити голод

АПАТІЯ

інша відповідь на обмеження і фрустрацію

Ця свиноматка можливо відпочиває.
Яким чином можна відрізнити
апатію від звичайного відпочинку?

Перевірте як вона реагує на
різні стимули типу холодної
води чи їжу

ДОБРА ПРАКТИКА

надання можливостей для виявлення природної поведінки

Як можна обмежити стереотипну і апатичну поведінку?

- Надання достатньо простору
- Утримання свиноматок у природних, соціальних групах
- Надання збагаченого середовища з матеріалом для фуражування

Системи утримання в приміщенні

Системи вільного утримання

ДОБРА ПРАКТИКА

надання можливостей для виявлення нормальної поведінки

Це саме спостерігається і кнурів яким в усіх країнах не надають підстилки

ПРАВИЛА ЄС **вимога грубого,** **багатого на** **клітковину корму**

“(7) Для задоволення голоду і потреби у жуванні, усі сухостійні поросні свиноматки повинні отримувати достатню кількість грубого корму багатого на клітковину так само як і високо-калорійний корм.”

Директива ради 2001/88/ЄС 23 жовтня 2001 р.

ЗАКОНОДАВСТВО ЩО ОБМЕЖУЄ СТАНКИ сучасні і майбутні заборони

Станки із прив'язю заборонені в :

- Європейському Союзі

Станки для свиноматок заборонені:

- Швеції
- Швейцарії
- Великобританії
- Флориді

Обмеження на використання станків:

- Філіппіни

Станки повинні бути заборонені в:

- Євросоюзі (2013 році, окрім перших 4 тижні вагітності)
- Новій Зеландії (2015 році, окрім перших 4 тижні вагітності)
- Австралії (2017 році, окрім перших 4 тижні вагітності)

ПРОСТІР І ПОТРЕБА У ФУРАЖУВАННІ У СУХОСТІЙНИХ СВИНОМАТОК

підсумок

1. Більшість свиноматок повний строк поросності проводять в обмежувальних системах, таких як станки для свиноматок
2. Це сильно обмежує їх природну поведінку і спричиняє ряд проблем з їх здоров'ям і добробутом
3. Обмеження природної поведінки може призвести до апатії і стереотипів таких як кусання перекладини, удаване жування, обертання язика і надмірне пиття
4. Ключовою проблемою є голод внаслідок обмеженого раціону – правила ЄС вимагають щоб сухостійні свиноматки були забезпечені грубим кормом щоб задовольнити голод і потребу в жуванні
5. Стереотипи можливо попередити забезпечивши свиноматок простором, товариством собі подібних і матеріалом для фуражування

ДОБРА ПРАКТИКА 2

обмеження агресії у сухостійних свиноматок

© Dale Arey / CIWF

АГРЕСІЯ МІЖ СУХОСТІЙНИМИ СВИНОМАТКАМИ

© Marek Spinka

В яких випадках проявляється агресія у сухостійних свиноматок?

- Конкуренція за їжу та інші ресурси
- Змішування свиноматок які не є родичами

АГРЕСІЯ ПІД ЧАС ГОДІВЛІ

загони для свиноматок

Чому агресія під час годівлі є особливою проблемою у свиноматок?

- корм обмежений до підтримуючого раціону, тому свиноматки залишаються голодними
- годівля тільки раз в день
- раціон бідний на клітковину
- їжа не розкидається на більшій площі

АГРЕСІЯ ПІД ЧАС ГОДІВЛІ свиноматки при вільному утриманні

Чому тут агресія слабо виражена?

- менша мотивація при годівлі
- менш концентрований корм
- у сформованих групах свиноматки мають чітку ієрархію
- доступ до грубого корму зменшує голод
- просторе середовище зменшує стрес

Як можна зменшити агресію у закритих системах?

Відповіді на наступних слайдах

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ

електронні годівниці для свиноматок

Кожна свиноматка носить приймач. В станку для годівлі комп'ютер видає корм кожній свиноматці по індивідуальному раціону

photos and video © ASAB

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ

Електронні годівниці для свиноматок

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Вигоди	Незручності
Свиноматок ніхто не турбує	Свиноматок не можна годувати одночасно як звичайно
При потребі, окремим свиноматкам можна дати додатковий корм	Агресія може виникати поза межами станків
Працюють автоматично	Свині не мають змоги бути зайнятими пошуками їжі

photos and video © ASAB

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ

станки для годівлі

У цій системі свиноматки мають доступ до соломи і закриваються у станках тільки на час годівлі

Годівля

Випускання

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ

станки для годівлі

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Вигоди	Незручності
Свиноматки не дратуються у станках	Дорогі для встановлення
При потребі, окремим свиноматкам можна дати додатковий корм	Свині не мають змоги бути зайнятими пошуками їжі
Свиней можна годувати одночасно	

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ

струйні кормороздавачі

Вигляд спереду

Вигляд спереду

Корм подається потроху протягом тривалого періоду. Свині, які відбивали інших на їх місцях не роблять цього, тому що кормороздавачі знаходяться у їх власному живильному середовищі

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ струйні кормороздавачі

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Вигоди	Незручності
Свині годуються одночасно	Агресія все ще може проявлятися
Агресія мінімальна тому що свині зайняті на своєму місці	Окремим свиням не можливо дати додатковий корм
Процес годівлі розтягнений у часі	Свині не можуть шукати їжу

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ

корморозкидачі

Які є вигоди і незручності цієї системи?

© Dale Arey/CIWF

Вигоди	Незручності
Свині годуються одночасно	Агресія все ще може проявлятися
Агресія мінімальна поки корм розкидається	Не можливо дати додатковий корм свиноматкам індивідуально
Процес годівлі займає довгий час як у природі	
Одночасно отримують грубий корм	

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ

розкидання корму на глибоку підстилку

Корм скидають автоматично з корморозкидачів що знаходяться під стелею

© Colin Seddon / CIWF

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Подібна на попередню систему, хоча корм не так добре розкидається

АГРЕСІЯ ВІД ЗМІШУВАННЯ

Іншою найбільш розповсюдженою причиною виникнення агресії, це змішування чужих свиней між собою

НАОЧНИЙ ПРИКЛАД - СТРЕС ВІД ЗМІШУВАННЯ

Ферма коледжу, досвід проблеми безпліддя

© Colin Seddon / CIWF

Система добре працювала для свиней породи Мейшан утримуваних у великому збагаченому загоні. Але, на жаль м'ясо було надто жирним для ринку Великобританії тому, вони почали утримувати помісь Великої Білої та Ландрас.

На жаль плодовитість свиноматок знизилася внаслідок стресу, який імовірно був спричинений агресією. Ферма перейшла на утримання свиноматок невеликими групами і спробували утримувати свиноматок разом у початкових групах щоби мінімізувати стрес.

ЗАПОБІГАННЯ АГРЕСІЇ У СВИНЕЙ

підсумок

1. Свиней потрібно годувати окремо і якщо можливо, одночасно
2. Як альтернатива, корм потрібно розкидати по як можливо, більшій території чи подавати потроху
3. Свиней потрібно утримувати у невеликих, сталих групах
4. Свинарники не повинні бути переповненими, також потрібно надавати можливість свиням тікати одна від одної

ДОБРА ПРАКТИКА 3

потреби у площі і будівництві гнізда у поросних свиноматок

©Diane Halverson
Animal Welfare Institute

МАТЕРИНСЬКА ПОВЕДІНКА

побудова гнізда у диких свиней

© BBC Motion Gallery

МАТЕРИНСЬКА ПОВЕДІНКА

побудова гнізда у свійських свиноматок

© Diane Halverson / Animal Welfare Institute

Свійські свині успадкували той самий інстинкт побудови гнізда що є у диких свиней

Яке є призначення гнізда?

- Гніздо надає захист від негоди і хижаків
- Воно допомагає захистити поросят від травмування свиноматкою

СВИНОМАТКИ І РИЗИК ТРАВМУВАННЯ

Чому ризик травмування поросят є більшим у сучасних порід?
свиноматки є більші; більший виводок, поросята менші

© Marek Spinka

СВИНОМАТКИ І РИЗИК ТРАВМУВАННЯ

Як поведінка свиноматок зменшує ризик травмування поросят?

Свиноматки природно реагують на вищання поросят

Свиноматки перевіряють підстилку і забирають поросят якщо вони там є

Свиноматка потребує достатньо місця щоби лягти обережно

КЛІТКИ ДЛЯ ОПОРОСУ

Більшість свиноматок поміщують перед опоросом у клітки для опоросу

Станки для опоросу мають такий дизайн, який обмежує травмування поросят через обмеження руху свиноматки

КЛІТКИ ДЛЯ ОПОРОСУ І ПОВЕДІНКА СВИНОМАТОК

Якою є поведінка свиноматки у клітці для опоросу?

Свиноматки у таких клітках не можуть:

- ходити чи повернутися
- зручно лягти
- виявляти важливу поведінку таку як будова гнізда
- природно взаємодіяти із поросятами

Її можливості рухатися є дуже обмеженими

РОЗЛАДИ МАТЕРИНСЬКОЇ ПОВЕДІНКИ

побудова гнізда

© BBC Motion Gallery

Клітки для опоросу спричиняють особливий стрес свиноматкам які намагаються будувати гніздо перед опоросом

Який ефект може мати пригнічення?

- високий рівень гормону стресу кортизолу, в крові
- затягування родів, що призводить до підвищення смертності поросят

РОЗЛАДИ МАТЕРИНСЬКОЇ ПОВЕДІНКИ

взаємодія з поросятами

Одразу після опоросу у нормі свиноматки обнюхують своїх новонароджених поросят. Це допомагає встановити зв'язок між ними

Які є ризики розладів нормальної взаємодії між свиноматкою і її поросятами?

Свиноматки у клітках імовірно більш грубі до своїх поросят. Ці ризики можуть підвищуватися якщо свиноматка немає нормального контакту з поросятами

РІВНІ ГОРМОНУ СТРЕСУ у свиноматок в клітках

вони підвищуються 2 рази:

- Зразу перед опоросом
(Тому, що не можливо виявити інстинкт гніздування)
- Через 3-4 тижні після опоросу

Чому вони підвищуються через 3-4 тижні після опоросу?

Можливі причини:

- Свиноматка не може утекти від своїх поросят
- У одноманітному середовищі вони можуть почати кусати свиноматку
- Свиноматка може втрачати свою кондицію в процесі годівлі великого виводку

РАННЄ ПЕРЕВЕДЕННЯ СВИНОМАТОК

У системі родинних груп у Бразилії свиноматки переводяться у групу через 3 дні перебування у клітках

Які є переваги і недоліки цього методу?

Недоліки:

- Свиноматки все ще обмежені що найменше тиждень
- Інстинкт побудови гнізда все ще пригнічений
- Рання взаємодія між поросятами та свиноматкою все ще затруднена

Переваги:

- Свиноматки обмежені тільки в період найбільшого ризику придушення поросят
- Поросят можна змішувати до відлучення

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Шведська групова система опоросу

photos © Marek Spinka

Свиноматки мають загальну площу на солом'яній підстилці із індивідуальними боксами для опоросу

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Наскільки ця система далека від природної поведінки?

Подібність	Відмінність
Доступність матеріалу для гнізда	Свиноматки не можуть знайти повністю ізольоване місце для опоросу
Свиноматки можуть пороситися окремо	Ризик опоросу двох свиноматок в тому ж боксі
Поросята змішуються один раз в достатньо великих для втечі боксах	

photo © Marek Spinka

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Індивідуальні загони для опоросу

Які переваги і недоліки цієї системи?

Переваги:

- Ізольоване місце гнізда
- Доступний матеріал для гнізда
- Захист поросят захисною стійкою і захищена зона обігріву

Недоліки:

- Поросята з різних виводків можуть змішуватися

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

вільно-вигульне утримання, будки для опоросу

У Великобританії, 35% поросят отримані в таких системах

Кожна свиноматка має окрему будку для опоросу

Бар'єр утримує дуже малих поросят у будці.

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

вільно-вигульне утримання, будки для опоросу

Індивідуальні пасовища

Деякі вільно-вигульні ферми мають індивідуальні пасовища для кожної свиноматки і її виводку

Які переваги і недоліки цього?

- Перевагою є те, що свиноматок не турбують інші свиноматки
- Недоліком є те, що це вимагає багато часу і зусиль

Коли поросята досягають 4-ох тижневого віку електричну огорожу яка розділяє пасовища забирають що дозволяє родинам змішуватися

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Що потрібно зробити щоб вільні системи працювали ефективно?

- Породи свиноматок з хорошим материнським інстинктом
- Достатньо місця щоб свиноматки могли маневрувати уникаючи травмування поросят
- Хороший догляд
- Достатньо матеріалу для гнізда і тепла
- Безпечне місце для поросят
- Хороший сховок від несприятливої погоди

СМЕРТНІСТЬ СВИНОМАТОК І ПОРОСЯТ

Великобританія, вільно-вигульна і закрита система

Чи можна пояснити ці результати?

Рік закінчується у вересні	Стадо вільно-вигульне	Стадо у приміщенні
Щорічна смертність свиноматок (%)	2.84	5.92
Поросята: Мертвонароджені на виводок	0.79	0.96
Смертність поросят народжених живими (%)	9.46	11.60
Вирощені поросята на виводок	9.74	9.64
Вирощені поросята на свиноматку в рік	21.14	21.49

UK averages for 2000-2004 (calculated from Meat and Livestock Commission Pig Yearbooks 2001-5)

СМЕРТНІСТЬ СВИНОМАТОК І ПОРОСЯТ

можливі пояснення значень (Великобританія)

Особливості	Можливе пояснення
Низька смертність свиноматок (вільне утр.)	Використання кліток для опоросу може підвищувати смертність свиней
Менше мертвонароджених при вільному утриманні	Стрес від кліток затримує роди призводячи до смертності
Низька смертність поросят при вільному утриманні	Вживання може бути вищим в клітках. Свиноматки при вільному утриманні виведені з хор. матер. інст.
Більше вирощених поросят при вільн. утрим.	Менша смертність при вільному утриманні
Більше вирощених поросят на свиноматку/рік	Свині у закритих системах мають трохи більшу кількість виводків

ПРОСТІР ТА ПОТРЕБА ПОБУДОВИ ГНІЗДА У ПОРОСНИХ СВИНОМАТОК

підсумок

1. Великі виводки і маленькі поросята сучасних порід підвищують ризик придушення
2. Клітки для опоросу були створені щоб запобігти придушенню
3. Обмеження у клітках спричиняє стрес особливо коли свиноматки хочуть будувати гніздо
4. Системи які дають свиням більше свободи є кращими для добробуту і мають хороші показники продуктивності
5. Вільні системи опоросу вимагають хорошого менеджменту і порід з хорошими материнськими інстинктами

ДОБРА ПРАКТИКА 4

уникнення обламвання зубів у поросят

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ чому це відбувається?

Одразу після народження, поросята змагаються за соски матері з яких вони годуються до відлучення

Чому поросята змагаються за соски?

Старші і сильніші поросята намагаються вибрати пакети спереду що виробляють більше молока

Чому пакети спереду виробляють більше молока?

Імовірно це еволюційна стратегія для того, щоб вижила певна кількість поросят якщо їжі є мало. Коли їжі достатньо свиноматка виробляє достатньо молока для всіх поросят.

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

чому це відбувається

Як поросята конкурують за соски?

Поросята народжуються з гострими передніми зубами які вони використовують у бійках за кращі соски, а потім обороняючи їх

Обороняючи соски, поросята можуть ранили інших поросят і вим'я свиноматки

Інтенсивний захист соска

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

Як це відбувається

У свинарстві вирішують проблему з травмуванням шляхом обламування зубів

Одразу після народження передні різці поросят обламують спеціальними щипцями

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

проблеми спричинені цим

© Jamie Robertson

Фермер обламує зуби

Які можуть бути наслідки цієї процедури для здоров'я і добробуту?

- Обламування зубів спричиняє сильний біль протягом цієї процедури
- Пошкодження зубів знижує опірність до інфекцій

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

як це можна обмежити чи попередити

Поросята частіше вступають в боротьбу за кращий сосок тоді, коли у свиноматки недостатньо молока

Які фактори можуть сприяти цьому?

- Збільшення виводку, збільшує конкуренцію
- Підсажені поросята з великого виводку до меншого також збільшують конкуренцію
- Зменшення молоковіддачі через поганий стан свиноматки, хворобу, мастит і.т.п.

Порося із травмами голови

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

як це можна обмежити чи попередити

Як може добра практика менеджменту обмежити ризик травмування?

- Використовувати породи які народжують трохи менші виводки
- Мінімізувати перехресну підсадку
- Забезпечувати хороші зоогігієнічні умови і здоров'я свиноматок для зменшення ризику виникнення інфекцій

Поросята є більш спокійними якщо зменшити конкуренцію

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

як це можна обмежити чи попередити

© Jamie Robertson

Якщо травмування стає проблемою то менш агресивним є сточування зубів

Точило має маленьке шліфуюче колесико яке сконструйоване для затуплення гострих кінців різців

Ця процедура зазвичай спричиняє набагато менше болю і не залишає зуби відкритими для інфекції

Фермер використовує точило для зубів

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

збагачена закрита система, Шанталь, Франція

На цій фермі не
обламують зуби

Якщо трапляється травмування, фермер використовую сточування зубів

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

органічне виробництво, ферма Істбрук, Великобританія

На цій фермі використовується традиційна порода Седлбек свиноматки якої мають трохи менші виводки і є у хорошому стані. На фермі не проводять обламування зубів.

ВИМОГИ ПРАВИЛ ЄС:

*“Ні обрізання хвостів, ні укорочення зубів, не повинно проводитися постійно, а тільки у випадках виявлення пошкоджень сосків свиноматок або вух чи хвостів інших свиней. **Перед проведенням цих процедур повинні бути прийняті інші заходи, щоб запобігти кусанню хвостів і іншим проблемам враховуючи середовище і щільність поголів'я** (наш акцент). Для цього, неадекватні умови середовища чи менеджмент сисеми повинні бути змінені.”*

Доповнення до Директиви Ради 91/630/ЕЕС

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

підсумок

1. Травмування спричинене обороною сосків зменшується обламуванням зубів
2. Обламування зубів спричиняє біль і може призвести до інфекції
3. Травмування можна обмежити меншими виводками та уникаючи інфекцій вимені та перехресної підсадки
4. Якщо травмування виявлено то сточування зубів є менш агресивним методом що використовується для затуплення зубів
5. Деякі виробники органічної продукції вирішують проблему використовуючи старіші породи, такі як Саделбекс що мають трохи менші виводки

ДОБРА ПРАКТИКА 5

попередження кастрації кнурців

КАСТРАЦІЯ

для чого це проводять

Незабаром після народження видаляють тестикули у кнурців

Це відбувається тому, що, досягаючи статевої зрілості вони спричинюють запах м'яса, який деякі люди вважають неприємним

Деякі покупці м'яса вимагають щоб фермери кастрували кнурців

КАСТРАЦІЯ

як це проводять

Сім'яники видаляють через розріз мошонки зроблений за допомогою скальпеля

Анестетики використовують рідко хоча ця процедура спричиняє гострий біль

Деякі люди аргументують це тим, що стрес спричиняє не кастрація а піймання і фіксація поросят. Як ми можемо дізнатися що операція спричиняє біль?

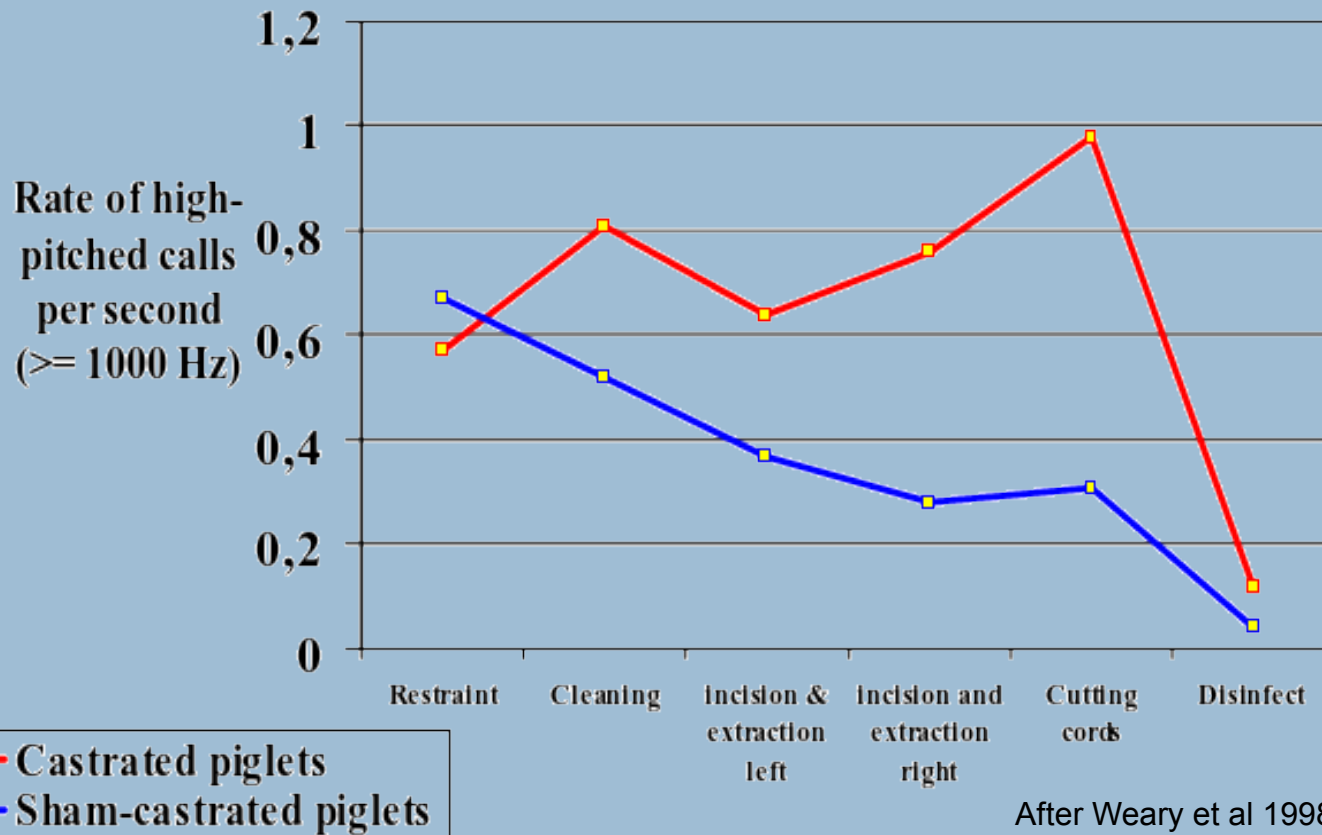
Кастрація поросяти

дивіться наступний слайд

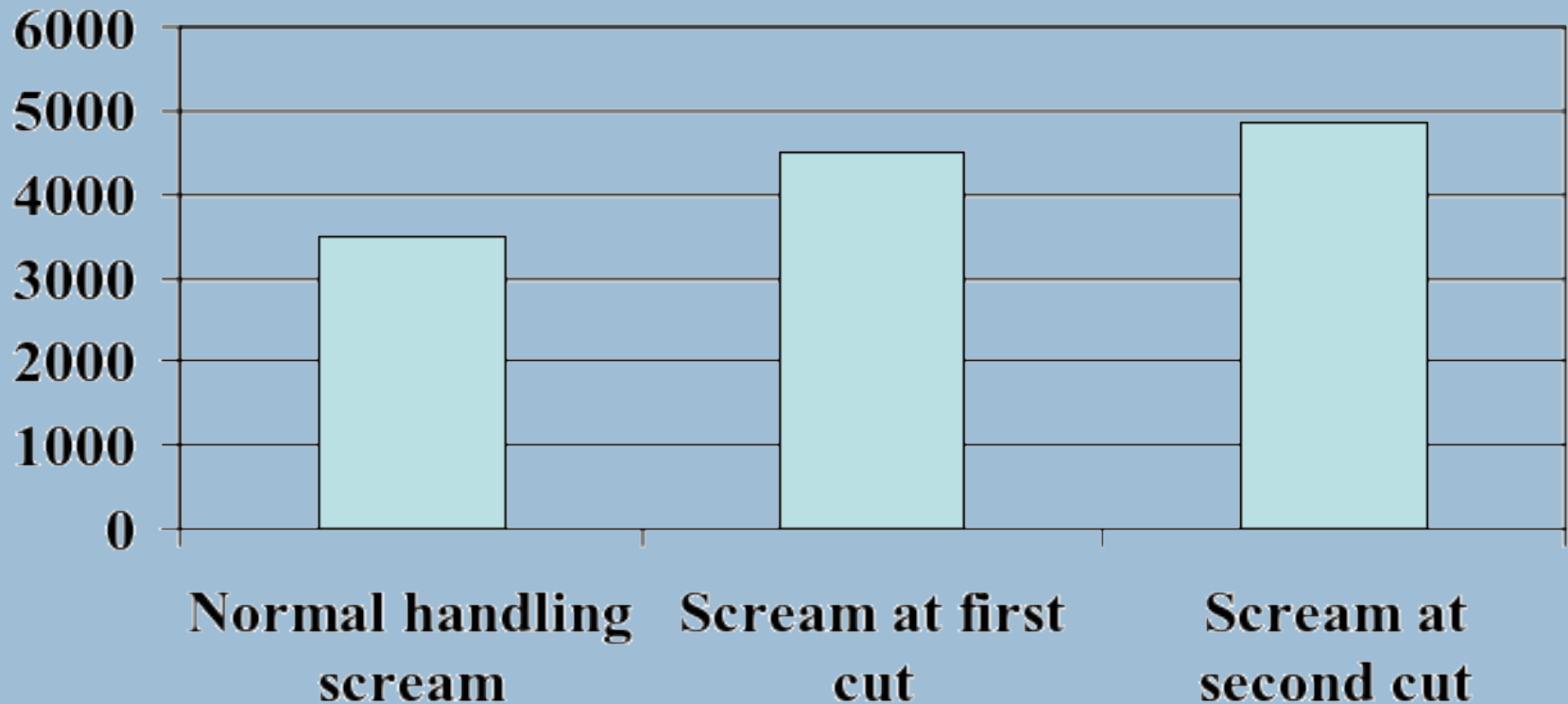
ЧИ ВИКЛИКАЄ КАСТРАЦІЯ БІЛЬШИЙ СТРЕС?

Голосова реакція кастрованих поросят була порівняна з тією ж реакцією поросят яких просто ловили але не кастрували.

ЧИ Є КАСТРАЦІЯ БІЛЬШ СТРЕСОВОЮ ЧИМ ФІКСУВАННЯ?

Виміряна частота (Hz) голосових реакцій поросят на різних стадіях кастрації.
Що показує цей результат?

(after Wemelsfelder & van Putten 1985)

КАСТРАЦІЯ

чи страждають поросята після кастрації?

Це порося щойно кастроване. Як воно реагує після цього?

КАСТРАЦІЯ

чи страждають поросята після кастрації?

Дослідження показало що після кастрації поросята:

- були менш активними
- більше дрижали, ноги тряслися, ковзали і різко смикали хвостом
- довше лягали
- обережно лягали на задню частину тіла

(after Wemelsfelder & van Putten 1985)

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

збагачена закрита система, Шанталь, Франція

Покупці цих свиней вимагають кастрації тому що є ризик виникнення запаху м'яса

Анестетики знеболюють на короткий термін
Також необхідні анальгетики для знеболення на тривалий термін

Тому фермер використовує місцеву анестезію перед кастрацією

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

Коледж Спаршолт, Великобританія

У Великобританії, свині каструються дуже рідко тому що забиваються у ранньому віці.

Як уникнути потреби у кастрації?

Свині забиваються у віці 6 місяців і є сексуально не зрілими, так що запах є меншою проблемою

Уникнення кастрації означає що кнурці ростуть швидше і виробляють не таке жирне м'ясо

ЯКЕ НАЙКРАЩЕ ВИРІШЕННЯ?

Це могло би бути комбінацією декількох рішень

1. Хірургічна кастрація без знеболення
2. Хірургічна кастрація з коротко і довготривалим знеболенням
3. Імунокастрація
4. Без кастрації, але з такими наслідками:
  - a) Ризик запаху м'яса
  - b) Забивання кнурців у ранньому віці
  - c) Селекція порід з меншим запахом
  - d) Вживання рослинного додатку у раціоні для обмеження запаху
  - e) Використання відповідної сперми для збільшення проценту народження свинок
  - f) Перевірка туш на запах на бійнях

ЯКЕ НАЙКРАЩЕ ВИРІШЕННЯ?

Організація Співчуття у світовому фермерстві вважає що:

- хірургічна кастрація без знеболення є не прийнятною
- з часом, хірургічна кастрація повинна бути відмінена взагалі
- на перспективу, фермери не повинні каструвати кнурів

КАСТРАЦІЯ КНУРЦІВ

підсумок

1. Кнурців каструють щоб уникнути неприємного запаху м'яса
2. Сім'яники видаляють за допомогою скальпеля через 2 розрізи у мошонці
3. Ця процедура спричиняє гостру біль і має вплив на поведінку поросят протягом декількох днів
4. Біль можна зменшити застосовуючи місцеву анестезію
5. У Великобританії свиней забивають до досягнення ними сексуальної зрілості, тому запах є меншою проблемою
6. Було розглянуто декілька альтернатив до кастрації

ДОБРА ПРАКТИКА 6

уникнення раннього відлучення

ПРИРОДНЕ ВІДЛУЧЕННЯ

Відлучення є процесом при якому свиноматка поступово зменшує кількість молока для поросят, спонукаючи їх до вживання твердої їжі

Який вік відлучення є природним для свиней?

© MAEP/CIWF

Поросята:

- починають їсти тверду їжу приблизно з трьох тижневого віку
- стаючи старшими поступово збільшують кількість твердої їжі
- повністю відлучаються у віці 13-17 тижнів

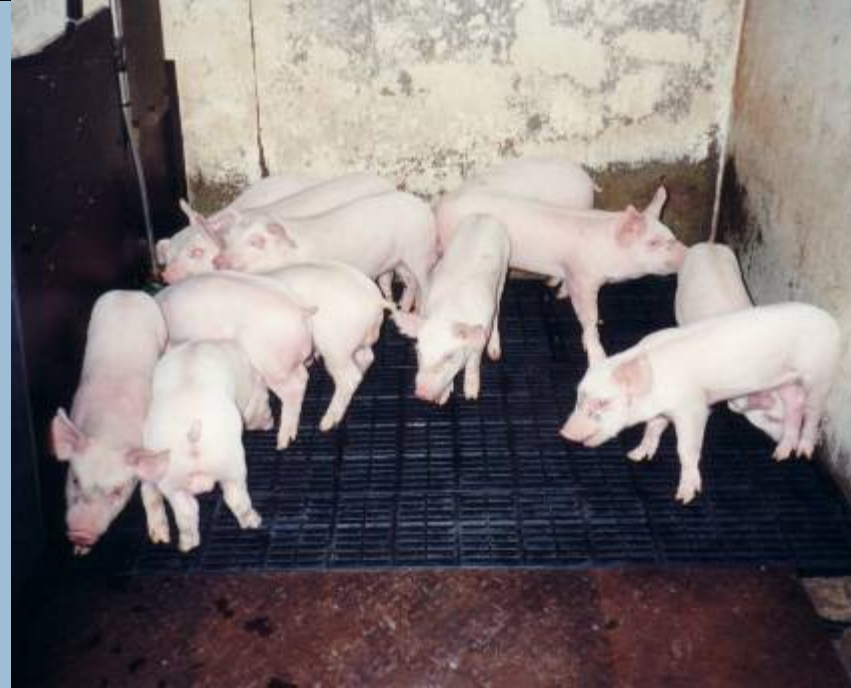
РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ при інтенсивному утриманні

При інтенсивному утриманні поросята насильно забираються від матері

Який вік відлучення поросят при інтенсивному утриманні?

Вік відлучення:

- ЄС – 4 тижні (3 тижні для інтенсивних систем)
- США – 2 тижні

Рано відлучені поросята

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ у інтенсивних системах

Які причини раннього відлучення?

Раннє відлучення:

- Прискорює тічку так що свиней можна запліднювати знову
- Зменшує втрату кондиції

Ірландська свиноматка з виводком

Чому свиноматки втрачають кондицію?

Пізнє відлучення може спричинити втрату кондиції у свиноматок тому що:

- сучасні свиноматки дають більше потомство
- вони були виведені для меншої жирності тому мають менше резервів для виробництва молока

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

Чому раннє відлучення є особливо стресовим для поросят?

Тому що:

- Їх забирають від матері
- Раптова зміна молочної годівлі на тверду їжу
- Раптова зміна середовища
- Змішування із поросятами з інших виводків
- Агресія домінантів як результат змішування

Ці стреси сумуються тим фактом що це відбувається одночасно

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

© ASAB

Ця поведінка називається “тиканням п’ятачка в живіт” і це подібне на масаж поросятами вимені перед смоктанням.

Є думка що це є ознакою фрустрації

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

Що являється можливими
причинами цього?

Проблеми раннього відлучення

Тикання у живіт - бажання смоктати

Розлади травлення - раптова зміна раціону

Втрата ваги чи порушення розвитку - зміна раціону і розлади травлення

Збільшення ризику захворювання - зниження імунітету через стрес

Збільшення використання антибіотиків - поганий імунітет

© Marek Spinka

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

Як можна зменшити стрес спричинений раннім відлученням?

Стрес можна зменшити шляхом:

- Відлучення поросят які вживали тверду їжу перед відлученням
- Вживання рідкої їжі після відлучення
- Групування поросят до відлучення
- Залишення поросят у родинному середовищі після відлучення
- Надання зручного і збагаченого в усіх відношеннях середовища
- Відлучення на стільки пізно, наскільки це можливо

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

Шведська групова система опоросу

Свиноматки поросяться у групі

Поросята можуть утекти з хатки коли старші

Їх змішують із іншими поросятами

Свиноматок переводять при відлученні

photos © Marek Spinka

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

Органічна ферма
Істбрук, UK

Відлучення у віці 8 тижнів чи пізніше (по органічних нормах мін. 40 днів)

Застосування порід таких як Садлбекс (зліва) які мають кращі запаси жиру і дають трохи менше потомство отож можуть бути відлучені пізніше

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ

підсумок

1. Природно поросята відлучаються у віці 13-17 тижнів
2. Промислові поросята відлучаються раніше у віці 2-4 тижні щоб збільшити кількість поросят на свиноматку
3. Раннє відлучення спричиняє стрес який веде до ряду проблем із здоров'ям і добробутом поросят
4. Стрес може бути зменшений хорошою годівлею і утриманням
5. В органічних системах відлучають у віці 6-8 тижнів щоб зменшити проблеми із здоров'ям і добробутом та потребу у антибіотиках
6. Пізнє відлучення вимагає таких порід свиноматок, які можуть підтримувати лактацію весь період, з хорошими запасами жиру і невеликим виводком

ДОБРА ПРАКТИКА 7

уникнення обрізання хвостів, кусання хвостів

КУСАННЯ ХВОСТІВ

Хвіст цієї свині був укушений одним чи більше її сусідом по загону

КУСАННЯ ХВОСТІВ

причини

Які фактори сприяють виникненню кусання хвостів у інтенсивних системах?

- Нудні середовища: нема відповідного субстрату для свиней щоб фуражувати і жувати
- Переповнення: при цьому у свиней невеликі можливості уникнути одна одну
- Бідні середовища: дискомфорт може збільшувати занепокоєння і розчарування
- Погане харчування: недостатність місця годівлі і/чи поживних речовин у раціоні

КУСАННЯ ХВОСТІВ

проблеми спричинені цим

Очевидно безневинне кусання може швидко поширитися по групі подібно канібалізму

Поранення можуть спричиняти значний біль

Інфекція може потрапити у хребет спричиняючи серйозні проблеми із здоров'ям і ураження організму

Це є показником бідного середовища і поганого обслуговування

Це є одним із найбільших збитків у свинарстві

КУСАННЯ ХВОСТІВ

проблеми спричинені цим

На цій фермі було виявлено тільки один випадок кусання хвостів серед більш ніж 100 свиней. Визначимо причину чому це не поширилося.

Менеджер ферми досяг низького рівня кусання хвостів через збагачення середовища їх утримання, шляхом надання їм солом'яної підстилки.

КУСАННЯ ХВОСТІВ

вирішення проблеми у інтенсивних системах

Які є шляхи вирішення цієї проблеми?

Зразу після народження кожному поросяті обрізають хвіст лезом чи термічним пристроєм

КУСАННЯ ХВОСТІВ

вирішення проблеми у інтенсивних системах

Як обрізання хвостів
зменшує кусання хвостів?

Видалення повністю чи частково хвоста може спрацювати шляхом:

- очевидного зменшення хвоста фуражуючим свиням
- роблячи хвіст більш чутливим до дослідження, так що свині імовірно менше будуть терпіти і не будуть давати гризти хвіст

ОБРІЗАННЯ ХВОСТІВ

аргументи за і проти

Які є аргументи за і проти обрізання хвостів?

Аргументи за:

- Обрізання хвостів є простим способом зменшення кусання хвостів

Аргументи проти:

- Обрізання хвостів спричиняє біль, стрес і ризик інфікування
- Це може призвести до виникнення невроми (пухлини нерва)
- Обрізання хвостів не вирішують причину проблеми

Шкода від кусання хвостів

КУСАННЯ ХВОСТІВ

як це можна обмежити або запобігти

На деяких фермах вішають ланцюги і іграшки, намагаючись зменшити проблему кусання хвостів

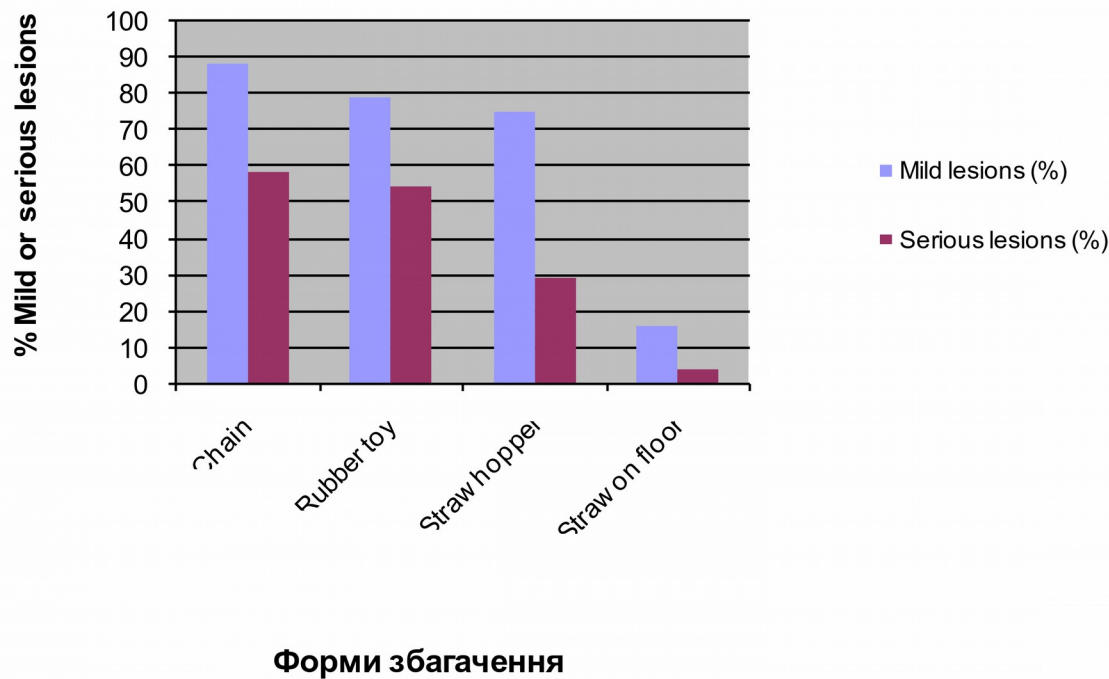
Який з цих двох методів збагачення є найбільш ефективним?

Дерев'яна стружка, наст. слайд

КУСАННЯ ХВОСТІВ

найкращі методи збагачення середовища

Вплив збагаченого середовища на кусання хвостів у поросят (Zonderland et al, 2004)

Зондерланд та інші дослідили впливи різних видів збагачення середовища на кількість легких і серйозних травм від укусів.

Що показують ці результати?

КУСАННЯ ХВОСТІВ

найкращі методи збагачення середовища

Три стадії поведінки фуражування:

- Пошук
- Маніпулювання
- Поїдання

Які з цих стадій забезпечуються:

- Ланцюгами?
- Мотузками?
- Підстилка з соломи чи стружки?
- Земля, пасовище або лісиста місцевість?

Можливості фуражування збільшуються по мірі просування до кінця списку

ВИМОГИ ПРАВИЛ ЄС:

*“Ні обрізання хвостів, ні укорочення зубів не повинно проводитися постійно, а тільки у випадках виявлення пошкоджень сосків свиноматок або вух чи хвостів інших свиней. **Перед проведенням цих процедур повинні бути прийняті інші заходи щоб запобігти кусанню хвостів і іншим проблемам, враховуючи середовище і щільність поголів'я (наш акцент). Для цього, неадекватні умови середовища чи менеджмент системи повинні бути змінені.**”*

“ Свині повинні мати постійний доступ до матеріалу такого як, солома, сіно, деревина, тирса, грибний компост, торф або подібні суміші в достатній кількості, щоб досліджувати його і маніпулювати ним...”

Доповнення до Директиви Ради 91/630/ЕЕС

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД – УТРИМАННЯ НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ вдосконалений EMBRAPA, Бразилія

Придатне для невеликих ферм:

- капіталовкладення на 40-60% нижчі
- можна адаптувати готові приміщення

Краще для середовища:

- зменшує виділення аміаку на 50%
- менше гною і краще добриво

Добре для продуктивності і добробуту:

- менше кусання хвостів і кульгання
- дає можливість фуражувати
- комфорт

Глибока підстилка з рисової
шкаралупи

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД – ЩІЛИННА І НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ СИСТЕМИ

експеримент на Бразильській фермі

Відлучені поросята на глибокій підстилці:

- зберігають тепло і менше збиваються в купу
- менше страждають від діареї
- більш активні і менш лякливі

Див. наступний слайд

Група на частково щілинній підлозі

Експериментальна група на глибокій підстилці

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД – ЩІЛИННА І НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ СИСТЕМИ

Чому ці дві групи поросят по різному реагують на фотографа?

Поросята справа утримуються

у:

- більш стимулюючому середовищі
- у взаємодії з людьми

Збагачене середовище:

- зменшує боязнь нових ситуацій і взаємодії із людьми
- пізніше зменшує стрес протягом перевезень
- добре для здоров'я, добробуту і якості продукту

КУСАННЯ ХВОСТІВ У СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ

підсумок

1. Кусання хвостів є великою проблемою для добробуту і продуктивності
2. Кусання хвостів є зміненою поведінкою фуражування і сигналізує про поганий добробут
3. Обрізання хвостів є поширеним методом обмеження кусання хвостів
4. Обрізання хвостів спричиняє біль і ризик появи інфекції. Це вирішує наслідки проблеми, але не вирішує причини
5. Збагачене середовище з соломом чи іншим матеріалом обмежує кусання хвостів надаючи можливість задовольнити природний інстинкт фуражування
6. Ланцюги та іграшки є менш ефективним збагаченням тому, вони не дозволяють повністю задовольнити потребу у фуражуванні
7. Правила ЄС вимагають щоб перед проведенням обрізання хвостів, випробовували збагачення середовища

ДОБРА ПРАКТИКА 8

хороший догляд

ДОГЛЯД

хороший добробут залежить від хорошого догляду

Що робить хорошим тваринником?

Деякі думки стосовно тваринників:

- *“Хороший тваринник розуміє своїх свиней”*
- *“Хороший тваринник завжди перевіряє чи все добре”*
- *“Хороший тваринник знає інтуїтивно коли щось не так”*
- *“Це є робота яку вам хочеться робити”*
- *“Вчитися приходиться ціле життя”*

ДОГЛЯД

хороший добробут залежить від хорошого догляду

Хорошому твариннику потрібно:

- Співчуття
- Знання і досвід
- Хороша спостережливість
- Сумлінність

Як цього домогтися?

ДОГЛЯД співчуття

Співчуття стосується того, як би ви себе почували на місці свиней

Ця тваринниця знає що ця свиноматка перебуває у стані стресу тому що вона ось-ось повинна опороситися в станку для опоросу. Тому, вона намагається заспокоїти свиноматку і допомогти їй.

Деякі люди природно є більш співчутливими?

На цій фермі зумисне беруть на роботу жінок для догляду за свиноматками

ДОГЛЯД

знання і досвід

Ці виробники свинини відвідують регулярні зустрічі, де вони діляться останньою науковою інформацією

ДОГЛЯД

хороша спостережливість

Визначення ознак того, чи свині в хорошому стані, задоволені чи ні

Ці тваринники знають що під час підстилання можна оглянути свиней на предмет ознак захворювання чи поганого добробуту

ДОГЛЯД

хороша спостережливість

Будь-які хворі чи травмовані свині повинні бути переведені до загону для хворих свиней

Потрібно контролювати проблеми із здоров'ям а лікарі вет. медицини мають регулярно консультувати фермера

Загін для хворих із солом'яною підстилкою

ДОГЛЯД сумління

Надання належної уваги свиням і устаткуванню від якого вони залежать

Ці фермери перевіряють чи є достатньо підстилки у будках

ДОГЛЯД коди добробуту

“5 свобод” формують основу кодів добробуту рекомендованих для свиней

Багато різних країн видають коди добробуту які містять корисну інформацію для тваринників

Хоча вони є не завжди обов'язковими до виконання, вони можуть цитуватися на судових розглядах

У Великобританії встановлено законом що кожна особа що доглядає тварин повинна пройти інструктаж по кодах

Codes of
recommendations for
the welfare of livestock

Pigs

Ministry of Agriculture, Fisheries and Food

Department of Agriculture and Fisheries for Scotland

Welsh Office Agriculture Department

Коди добробуту Великобританії

ДОГЛЯД

коди добробуту базуються на п'яти свободах

Усі тваринники повинні бути ознайомлені з “5 свободами”:

- свобода від голоду та спраги
- свобода від дискомфорту
- свобода від хвороб

Які є два інших?

- свобода виявлення природної поведінки
- свобода від страху і страждань

Більшість тваринників визнають перші три свободи але свобода від страху і страждань і свобода виявлення природної поведінки можуть бути надто легко проігноровані

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Тваринники мають бути обізнаними з природною поведінкою і етологією свиней

Є звичайним явище для тваринників вважати кусання перекладини природною поведінкою коли вони ніколи не бачили свиней в більш природному середовищі

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Природно, свині є чистими тваринами і будуть вибирати індивідуальну частину загону подалі від місця де вони оправляються

Якщо загін переповнений і стає дуже гаряче, вони почнуть використовувати місце для оправляння щоб спробувати охолодитися

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Валяння

Сховок з хорошою підстилкою

Для свиней при вільному утриманні є навіть більш важливим мати відповідні умови, таким чином вони можуть регулювати температуру тіла через власну природну поведінку

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Природно свині бояться людей

Відношення і поведінка тваринників є важливим для зменшення цього страху

Зменшення страху не тільки покращує добробут, це також покращує продуктивність

ДОГЛЯД

свобода від страху і страждань

В декількох дослідженнях порівняли вплив взаємодії з тваринниками на продуктивність свиней

Про що говорять ці результати?

Тип взаємодії	Добрий	Ніякий	Поганий
Час взаємодії з людиною (с)	10	92	160
Кортикостероїд (ng/ml)	1.6	1.7	2.5
Відсоток вагітності молодих свиноматок (%)	88	57	33
Приріст 8-18 тижнів (г/д)	897	881	837

(Gonyou *et al.*, 1986; Hemsworth *et al.*, 1986; 1987)

ДОГЛЯД добробут і продуктивність

Хороша взаємодія із свинями
зменшує стрес і страх

Зменшення страху покращує
продуктивність

Це відбувається тому, що
стрес може мати негативний
вплив на:

- ріст
- репродуктивну здатність
- імунітет

Регулярний догляд обмежує стрес
Кращу взаємодію із свинями
можна покращити через
навчання

Що потрібно включити у
це навчання?

ДОГЛЯД

вплив навчання на добробут і продуктивність

Огляд 40 ферм під час 4-ох річного дослідження показав, що навчання тваринників може мати благотворний вплив на добробут і продуктивність. Навчання допомогло у розумінні поведінки свиней і дало знання як з ними правильно поводитися.

Навчання заохотило тваринників стати більш співчутливими до свиней

	Ефект навчання
Ненормальна поведінка	-36%
Страх перед людьми	-29%
К-ть відлучених поросят	+4.8%
Поросят/свиноматку/рік	+6%

(Hemsworth *et al.*, 1987)

ДОГЛЯД

поводження із свинями

Найбільше відбувається взаємодія між тваринниками і свинями під час їх переміщення

Хороше поведження може мати благотворний вплив на якість м'яса

Чому?

Тому що стрес перед забоєм збільшує ризик виникнення PSE (бліде, дрябле, ексудативне) м'ясо, погіршує якість м'яса

ДОГЛЯД

поводження із свинями

Які важливі моменти ви повинні пам'ятати при переміщені свиней?

- Переконатися що коридор є безпечним і не загромадженим
- Тонкий шар підстилки можна використати для накриття будь-яких дефектів поверхні підлоги
- Завжди використовувати загородку щоб запобігти втечі свині назад
- Використовувати ласкавий тон і похлопування щоб показати свині де ви є і досягти безперервного потоку
- Електростимулятори і палки недопустимі

ДОГЛЯД потенціал добробуту

Яка з цих систем має більший потенціал добробуту?

Свині страждають у будь-якій системі де є поганий догляд

Однак, системи відрізняються по потенціалу добробуту

У найбільш інтенсивних системах тваринники не в стані переконатися що на свиней не діють додаткові стресори

Більшість екстенсивних систем мають вищий потенціал добробуту але це сильно залежить від хорошого догляду

ДОГЛЯД

підсумок

1. Хороший тваринник має співчуття, знання, хорошу спостережливість і сумлінність
2. Тваринники повинні бути обізнані з “5 свободами”, Кодами добробуту і іншими відповідними законами які є у його країні
3. Хороший догляд є основним фактором що благотворно впливає на добробут і продуктивність
4. Хороше, правильне поводження благотворно впливає на якість м'яса
5. Догляд можна суттєво покращити навчанням

ДОГЛЯД

“ У багатьох ситуаціях важливість тваринника як ‘працівника добробуту’ є недостатньо оцінена “

АСПЕКТИ ДОБРОБУТУ ТВАРИН У ДОБРІЙ С/Г ПРАКТИЦІ

СВИНАРСТВО

підсумок

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

хороший добробут залежить від хорошого середовища

Що необхідно для хорошого середовища?

Для хорошого середовища потрібно:

- Сховок і комфорт
- Відповідний простір
- Відповідна компанія
- Відповідне обладнання для виявлення природної поведінки
- Матеріал для фуражування

Все це можна надати в хороших вільних і закритих системах

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

хороший добробут залежить від хорошої спадковості

Як можна хорошою селекцією покращити добробут?

Хороша селекція повинна гарантувати що:

- Свині є здоровими і адаптованими до місцевого клімату і умов
- Свиноматки повинні мати хороший материнський інстинкт
- Свиноматки можуть витримувати усю лактацію без втрати кондиції
- Свиноматки не народжують більший виводок чим можуть виростити
- Свині мають хороший характер, добре співіснують і спокійно відносяться до людей коли з ними добре поводяться

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Хороший добробут залежить від хорошого догляду

Яка є вирішальна роль тваринників?

- Гарантувати що потреби свиней забезпечені
- Виявляти проблеми добробуту коли б вони не виникли
- Реалізовувати потенціал добробуту і продуктивності у с/г системах
- Гарантувати що свині спокійно себе почувають у компанії людей

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Аспекти добробуту тварин у Добрій с/г практиці

Отже, добробут свиней залежить від хороших:

- Середовища
- Генетики
- Догляду
- Охорони здоров'я
- Годівлі

Що з вище вказаного найбільш важливе?

Все є важливим

Якщо будь-що з цього пропустити, добробут імовірно буде поганим

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Аспекти добробуту тварин у Добрій с/г практиці

Врешті, важливо пам'ятати:

- Біологічні системи є більш складними чим технологічні
- Найбільш інтенсивні системи не обов'язково є найбільш передовими
- Продуктивні тварини є чутливими створіннями. Вони мають відчуття які мають для них значення
- Для того щоб тварини росли добре треба розуміти їх потреби, які є як фізичними так і емоційними
- Вдосконалення хорошого догляду є однією із найкращих інвестицій які можна зробити для добробуту і продуктивності

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Аспекти добробуту тварин у Добрій с/г практиці

КІНЕЦЬ

АСПЕКТИ ДОБРОБУТУ ТВАРИН У ДОБРІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

СВИНАРСТВО

1

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ця презентація має відношення до аспектів добробуту тварин у свинарстві, у ній використаний матеріал практичного досвіду з усього світу. Добробут тварин є основною частиною Доброї сільськогосподарської практики.

Нотатки для лектора: Додатковий текст і нотатки лектора, якщо необхідно, будуть викладені у цьому вікні. На деяких слайдах є запитання які можуть бути використані для дискусії, вони є голубого кольору і вириваються з нижнього краю слайду коли ви демонструєте презентацію.

Ця презентація є частиною пакету який включає книгу і фільм.

ДОБРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ПРАКТИКА:

- виробництво безпечної, здорової, високої якості, їжі для споживачів
- надання роботи з гарними доходами для сільських громад
- є соціальною і екологічно сталою
- забезпечує високі стандарти добробуту тварин

Ця презентація зосереджується на аспектах добробуту тварин

2

Цілі доброго фермерства виробляти хорошої якості, безпечну і корисну їжу для світової громадськості, надавати роботу для членів сільської громади, і захист як довкілля так і добробуту тварин.

Ця презентація зосереджується на аспектах добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці.

АСПЕКТИ ДОБРОБУТУ ТВАРИН У ДОБРІЙ С/Г ПРАКТИЦІ СВИНАРСТВО

Зміст:

- Ознайомлення **Природна поведінка і системи утримання** - 4
- Добра практика 1 **Площа і фуражування сухостійних свиноматок** - 19
- Добра практика 2 **Запобігання агресії у сухостійних свиноматок** - 35
- Добра практика 3 **Площа і потреба будувати гніздо поросних свиноматок** - 50
- Добра практика 4 **Уникнення обламування зубів у поросят** - 70
- Добра практика 5 **Уникнення кастрації у кнурців** - 82
- Добра практика 6 **Уникнення раннього відлучення** - 94
- Добра практика 7 **Уникнення обрізання хвостів і їх кусання** - 105
- Добра практика 8 **Добрий догляд** - 121
- Висновок **Від чого залежить хороший добробут** - 144

Щоб перейти до будь-якого слайду презентації,
надрукуйте номер слайду і натисніть ENTER

Щоб повернутися до змісту у будь-який час,
надрукуйте цифру 3 і натисніть ENTER

Повністю презентація викладена нижче відповідно до ключових пунктів.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ

природна поведінка і системи утримання

У світі кожного року 1,1 мільярд свиней вирощуються на м'ясо

4

COMPASSION
in world farming
cwrf.org

Більш чим 1,1 мільярда свиней вирощується у світі кожного року, роблячи свиню найбільш поширеним ссавцем який вирощується для виробництва м'яса.

Предки

Свині походять від дикого кабана

5

COMPASSION
in world farming
cwf.org

Щоб зрозуміти потреби добробуту свиней потрібно розуміти їх природну поведінку а також поведінку їх диких предків.

Свині походять від дикого кабана.

ПРЕДКИ

Деякі породи були виведені для утримання в умовах жаркого клімату як ці маленькі, чорні Іберіанські свині

Деякі породи були виведені для утримання в умовах холоду, як ці волохаті свині породи Мангалиця

Багато різних порід свиней було виведено для різних умов середовища

Маленька Іберіанська свиня ефективніша при жаркому кліматі, тому що менша тварина має більшу площу поверхні у співвідношенні до маси тіла. Чорний пігмент також надає захист проти променів сонця.

З іншого боку, свині породи Мангалиця дуже великі, мають великий прошарок сала. також вони мають хороший волосяний покрив, який забезпечує теплоізоляцію протягом холодних зим.

ПРЕДКИ

Деякі традиційні породи все ще дуже нагадують своїх предків – диких кабанів, як ці помісі Тамворзської породи

Більшість свиней яких використовують у свинарстві є поміссю порід Великої Білої і Ландрас

Свині усіх порід успадкували більшість особливостей поведінки дикого кабана

СОЦІАЛЬНА ПОВЕДІНКА

В природі свині живуть соціальними групами по 2-4 тварини, часто сестри або інші родичі разом із своїм потомством

8

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Подібно до своїх предків - кабанів, свині живуть в соціальних групах по 2-4 голови часто свиноматки-родичі із своїми виводками. Вони, можливо, є групою сестер з одного виводку. Самці мають схильність жити окремо поки не настає сезон парування.

МАТЕРИНСЬКИЙ ПЕРІОД

© Fiona Chambers of Fernleigh Free-Range

Гніздо окремо від групи

Повернення у групу з поросятами

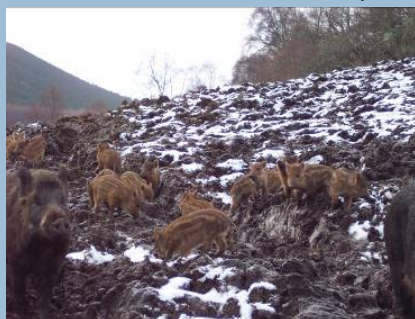

Вигодовування поросят

Поступове відлучення

© Marek Spinka

© Dale Arey/CIWF

9

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Свиноматки, зазвичай залишають родинну групу тільки тоді, коли вони мають опороситися. Вони шукають підходяще місце, де вони можуть побудувати гніздо подалі від інших.

Молодняк народжується з чотирма гострими як голки зубами, які вони використовують, щоб конкурувати за кращі соски. Соски ближче до голови виробляють більш всього молока; кількість знижується з переходом до сосків у напрямку до задньої сторони тварини, особливо, якщо свиня знаходиться в поганих умовах і має низький запас жиру. Перевагою цього в природі є те, що у важкий рік небагато поросят добре годуються і можуть вижити; в хороший рік, є шанси вижити усім. Важливо тримати сучасну свиню у хорошому стані, щоб гарантувати, що вона може вигодувати усіх поросят.

Як тільки поросяттам сповнюється тиждень або декілька тижнів, мати повертається з ними до головної родинної групи, де вони зустрічають своїх братів і сестер та тіток.

У віці трьох-чотирьох тижнів вони починають їсти густу їжу. Близько шести тижнів, вони питимуть все меншу кількість молока і поступово стають більш незалежними від матері. Вони поступово відлучаються у віці близько 13-17 тижнів.

АДАПТАЦІЯ ДО СЕРЕДОВИЩА

У природі, свині живуть в складному середовищі

10

COMPASSION
in world farming
cwrf.org

Свині легко пристосовуються і є дуже розумними тваринами, які здатні добувати ресурси у мінливому середовищі.

ПОВЕДІНКА ЖИВЛЕННЯ

У свиней розвинені ряд стратегій по отриманню їжі в такому середовищі

© Marek Spinka

поїдання коренів

© Marek Spinka

поїдання трави

поїдання пагонів

Вони мають різноманітний раціон. Поведінка живлення включає поїдання коренів, пагонів і трави.

ПОВЕДІНКА В ДЕННИЙ ЧАС

День розділений періодами

фуражування(більше 9 годин на день)

і відпочинку

12

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Свині витрачають більше 9 годин на день на пошуки їжі(фуражування), з періодами відпочинку часто в полудень і вночі.

ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЯ

В основному свині регулюють свою температуру через поведінку

© МАЕР/CIWF

Збиваються у купу для тепла

Валяються у грязюці для догляду за шкірою і охолодження

Тінь

13

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Поросята особливо чутливі до холоду. Ці поросята збилися у купку щоб зберегти тепло.

Свині не мають потових залоз і залежать від поведінки щоб охолоджуватися.

Валяння у грязюці допомагає не тільки охолоджуватися але і боротися з паразитами.

ІГРИ

Молодняк використовує середовище для розваг

ІНТЕНСИВНЕ УТРИМАННЯ

Деякі інтенсивні системи не дають можливості свиням забезпечити свої поведінкові потреби

Чи можуть ці системи бути змінені щоб забезпечити поведінкові потреби?

Сухостійні свиноматки

Поросні свиноматки

Відлучені поросята

Поросята на відгодівлі

15

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Однак, в інтенсивних системах свині часто утримуються у середовищі що не дає змоги проявити весь комплекс їх поведінки.

Сухостійні свиноматки витрачають весь свій час закритими у тисних станках.

Поросні свиноматки витрачають весь свій час закритими у тисних станках для опоросу.

Після відлучення поросята переводяться у одноманітні клітки

Свині на відгодівлі утримуються в переповнених загонах із ґратчастою або бетонною підлогою.

Обговорити можливості як можна забезпечити потреби свиней в цих системах.

Як можна створити середовище утримання в приміщенні і поза приміщенням щоби забезпечити ці потреби?

СУЧАСНІ СИТЕМИ УТРИМАННЯ методи забезпечення поведінкових потреб свиней

Фуражування

Ізольоване гніздо

Зручний відпочинок

Поділ місця для
відпочинку і
оправління

Системи утримання можуть легко бути змінені з метою передбачити потреби свиней в фуражуванні, зручному відпочинку, можливістю будувати гніздо перед опоросом і надаючи можливість свиням відпочивати окремо від місця де вони оправляються.

Це залежить від площі і відповідного матеріалу для підстилки такому, як наприклад солома або тирса.

ЕКСТЕНСИВНІ СИСТЕМИ

методи забезпечення поведінкових потреб свиней

Сховок

Захист від хижаків

Температурний контроль

Стовпи для чухання

17

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Свиням при вільному утриманні, потрібний притулок від несприятливої погоди, потрібно місце де вони можуть валятися для охолодження і догляду за шкірою, і захист, від хижаків, як наприклад ця електрична огорожа периметра. Свиням потрібні стовпи для чухання і догляду за шкірою.

ПРИРОДНА ПОВЕДІНКА І ПРОДУКТИВНІСТЬ

підсумок

1. Свині походять від дикого кабана і успадкували більшість його поведінкових інстинктів
2. Свині живуть у соціальних групах які складаються із свиноматок і їх виводків
3. Свині адаптовані до комплексного середовища що складається з лісної місцевості і води
4. Поведінка свиней адаптована до використання середовища для їжі, води, сховку, відпочинку, температурного контролю, догляду за шкірою, опрацювання та розваг
5. Середовище інтенсивного утримання не дає змоги проявляти комплекс поведінкових інстинктів і призводить до багатьох проблем добробуту
6. Сучасні системи можуть бути сконструйовані так, щоб забезпечити поведінкові потреби свиней

18

Свині показують ряд природних поведінкових інстинктів успадкованих від їх диких предків

(Див: *Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство* розділ 3)

ДОБРА ПРАКТИКА 1

потреби сухостійних свиней у просторі і фуражуванні

©Diane Halverson /
Animal Welfare Institute

19

COMPASSION
in world farming
cwf.org

Спочатку ми оглянемо добробут поросних чи “сухостійних” свиноматок

ПОРОСНІ (СУХОСТІЙНІ) СВИНОМАТКИ

станки (клітки) для поросних свиноматок – обмежувальна система

Чому більшість свиноматок утримуються у станках?

- Для економії площі і тим самим коштів
- Запобігти агресії
- Спрощення обслуговування і огляду

20

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Одна з найінтенсивніших систем – станки для свиней. Хоча вона заборонена і точно, буде заборонена низкою країн, їх кількість збільшується, (див. деталі в розділі законодавства книги), ця система широко використовується у всьому світі.

Можливості для дискусії: Чому свиноматки часто утримуються у станках?

Підстави:

- для економії площі і тим самим коштів
- запобігти агресії
- спростити обслуговування і огляд свиноматок індивідуально
- для великої щільності утримання

Можливості для дискусії: Які є наслідки для добробуту?

(прикладі показані на наступних слайдах)

ПОРОСНІ (СУХОСТІЙНІ) СВИНОМАТКИ станки із прив'язю – інша обмежувальна система

СВИНОМАТКИ У СТАНКАХ наслідки для здоров'я

Чи можете ви надати можливі пояснення наступним розладам здоров'я від яких страждають свиноматки у станках?

Розлади здоров'я	Можливе пояснення
Слабкість кісток	Недостатній моціон
Проблеми з кінцівками	Недостатній моціон
Розлади сечостатевої системи	Неможливість опрацювання в іншому місці

СТАНКИ питання добробуту

Яку важливі поведінкові інстинкти не можуть виявляти свиноматки у станках?

Свиноматки не можуть:

- отримувати моціон
- фуражувати
- правильно соціально взаємодіяти з іншими
- опрацювати не там де лежать
- регулювати температуру тіла через поведінку

23

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Станки обмежують багато поведінкових проявів:

- не дають змоги мати моціон і правильно соціально взаємодіяти
- поросні свиноматки зазвичай утримуються на обмеженому раціоні щоб не дати їм ожиріти. Коли вони голодні вони не можуть фуражувати
- вони не мають окремого місця для дефекації та сечовиділення
- Якщо надто спекотно вони не можуть валятися у калюжі; якщо надто холодно вони не можуть збитися в купу

Придушення цих природних проявів призводить до появи стереотипної поведінки.

СТАНКИ питання добробуту

На додаток, поросних свиноматок годують раз на день по підтримуючому раціону, завдяки чому вони залишаються голодними

Яку не нормальну поведінку можна спостерігати як результат сильного обмеження і голоду? Дивіться наступний слайд

СТЕРЕОТИПИ

Ця свиноматка мабуть є голодною але не в змозі поїсти. Це може бути заміщенням поведінки живлення. На відміну від нормального прийняття їжі ці дії постійно повторюються і не можуть наповнити її шлунок.

Що це за стереотип?

Кусання перекладини

Які інші види стереотипів?

Удаване жування, надмірне пиття та інші

Що є причиною стереотипів?

Придушення природної поведінки

Що собою являє стереотипна поведінка?

Очевидно беззмістовні дії які повторюються

25

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ця свиня виявляє стереотипну поведінку. Вона ймовірно голодна але не в змозі шукати їжу. Це могло бути заміщенням поведінки годівлі. Проте, ця поведінка не подібна до нормальної годівлі. Дії постійно повторюються і вона не наповнює свій шлунок. Вважається, що стереотипи є наслідком розладу і є ознакою бідного добробуту.

Можливості для обговорення:

- Як виглядає? (кусання перекладини)
- Інші види (удаване жування, надмірне пиття, обертання язика та інш.)
- Причина? (пригнічення природної поведінки, такої як мотивація до годівлі тощо)
- Основні особливості (повторення, очевидна безпідставність, спричинена пригніченням одного або декількох природних інстинктів і.т.п.)

СТЕРЕОТИПИ удаване жування

Удаване жування також може бути спричинене нудьгою і голодом

Інша стереотипна поведінка це удаване жування.

Можливості для дискусії:

- опишіть цю поведінку – свиноматка нічого не жує але виробляється слина яку вона ковтає – імовірно це спричиняється нудьгою і голодом

СТЕРЕОТИПИ надмірне пиття

Це є іншою формою стереотипу

Як можна визначити що це
пиття надмірне?

Порівняйте процес пиття
цієї свиноматки із іншою,
яка не страждає від спраги і
не є пригніченою

Свиноматки у станках також імовірно п'ють забагато води.

Можливості для дискусії:

- Імовірні причини? – можуть включати голод і нудьгу
- Яким чином можна визначити чи це нормально чи ні? - можливі методи включають порівняння кількості випитої води і частоти пиття свині, яка не є зачिनеною чи має вільний доступ до їжі або грубого фуражного матеріалу подібного до соломи

Нотатки для лектора: Власне кажучи, надмірне пиття, можливо, краще описувалося б як діяльність по заміщенню замість того, щоб як стереотип. Стереотипи – дії по заміщенню, які не обслуговують ніякої очевидної функції, і які повторюються. Здається, надмірне пиття не повторюється, але це - альтернативна форма орального стимулювання для свині, яка обумовлюється прийомом їжі.

СТЕРЕОТИПИ У ЗАГОНІ

кусання перекладини

удаване жування

обертання язика

Стереотипи також можуть траплятися в загонах де нема підстилки у якій можна ритися, і яка допомагає задовольнити голод

Нотатки лектора: Стереотипи такі як ці, виявляють ряд видів тварин яких утримують обмеженими(закритими). Наприклад, обертання язика спостерігалось у жираф яких утримували в зоопарках, які не мали доступу до природного матеріалу такого як наприклад гілки, щоб поїдати молоді пагони.

АПАТІЯ

інша відповідь на обмеження і фрустрацію

Ця свиноматка можливо відпочиває. Яким чином можна відрізнити апатію від звичайного відпочинку?

Перевірте як вона реагує на різні стимули типу холодної води чи їжу

Ряд тварин також як і свині відповідають на нудьгу і пригнічення, показуючи стереотипну поведінку.

Альтернативну відповідь знову, виявляє ряд різновидів, зокрема свині - перестають реагувати на оточення взагалі і стають апатичними.

Можливості для обговорення: здається, ця свиня нехтує своїм оточенням, а можливо, тільки відпочиває. Як це можна визначити? (Один метод - подивитися, як свиноматка реагує на своє оточення, наприклад апатичні свині значно менше чутливі, коли прохолодна вода ллється на них; інший метод записувати реакції тварини протягом дня і порівняти з іншими).

Як би ви запобігли стереотипній чи апатичній поведінці? (можливі відповіді на наступних слайдах, забезпечити можливості для фуражування і іншої природної поведінки, утримувати в групах, надавати простір, збагачувати оточення і.т.п.)

ДОБРА ПРАКТИКА

надання можливостей для виявлення природної поведінки

Як можна обмежити стереотипну і апатичну поведінку?

- Надання достатньо простору
- Утримання свиноматок у природних, соціальних групах
- Надання збагаченого середовища з матеріалом для фуражування

Системи утримання в приміщенні

Системи вільного утримання

Кращі способи запобігти стереотипній і апатичній поведінці, заставити свиней щось робити, і боротися із сприяючими факторами як наприклад голод.

ДОБРА ПРАКТИКА

надання можливостей для виявлення нормальної поведінки

Це саме спостерігається і кнурів яким в усіх країнах не надають підстилки

Те саме спостерігається у кнурів яких утримують для парування. В деяких країнах, таких як Великобританія, кнурам повинна надаватися підстилка, але в інших частинах світу їх утримують у нудних загонах або навіть клітках.

ПРАВИЛА ЄС вимога грубого, багатого на клітковину корму

“(7) Для задоволення голоду і потреби у жуванні, усі сухостійні поросні свиноматки повинні отримувати достатню кількість грубого корму багатого на клітковину так само як і високо-калорійний корм.”

Директива ради 2001/88/ЄС 23 жовтня 2001 р.

Нові правила ЄС вимагають, щоб сухостійні свині були забезпечені з грубим кормом щоб задовольнити голод також як і потреби в енергії.

ЗАКОНОДАВСТВО ЩО ОБМЕЖУЄ СТАНКИ сучасні і майбутні заборони

Станки із прив'язю заборонені в :

- Європейському Союзі

Станки для свиноматок заборонені:

- Швеції
- Швейцарії
- Великобританії
- Флориді

Обмеження на використання станків:

- Філіппіни

Станки повинні бути заборонені в:

- Євросоюзі (2013 році, окрім перших 4 тижні вагітності)
- Новій Зеландії (2015 році, окрім перших 4 тижні вагітності)
- Австралії (2017 році, окрім перших 4 тижні вагітності)

З цих причин станки для свиноматок є заборонені чи повинні бути заборонені у ряді країн.

Більше інформації про законодавство по добробуту тварин у світі в *Аспектах добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці– свинарство* розділ 16

ПРОСТІР І ПОТРЕБА У ФУРАЖУВАННІ У СУХОСТІЙНИХ СВИНОМАТОК

підсумок

1. Більшість свиноматок повний строк поросності проводять в обмежувальних системах, таких як станки для свиноматок
2. Це сильно обмежує їх природну поведінку і спричиняє ряд проблем з їх здоров'ям і добробутом
3. Обмеження природної поведінки може призвести до апатії і стереотипів таких як кусання перекладини, удаване жування, обертання язика і надмірне пиття
4. Ключовою проблемою є голод внаслідок обмеженого раціону – правила ЄС вимагають щоб сухостійні свиноматки були забезпечені грубим кормом щоб задовольнити голод і потребу в жуванні
5. Стереотипи можливо попередити забезпечивши свиноматок простором, товариством собі подібних і матеріалом для фуражування

Див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці– свинарство розділ 5

ДОБРА ПРАКТИКА 2

обмеження агресії у сухостійних свиноматок

© Dale Arey / CIWF

35

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Свиноматки у природі живуть у невеликих групах де вони добре знають одна одну і мають установлену ієрархію з молодого віку. Це допомагає уникнути агресії.

АГРЕСІЯ МІЖ СУХОСТІЙНИМИ СВИНОМАТКАМИ

© Marek Spinka

В яких випадках проявляється агресія у сухостійних свиноматок?

- Конкуренція за їжу та інші ресурси
- Змішування свиноматок які не є родичами

З іншого боку у промислових системах агресія між свиноматками в групі може бути великою проблемою.

АГРЕСІЯ ПІД ЧАС ГОДІВЛІ

загони для свиноматок

Чому агресія під час годівлі є особливою проблемою у свиноматок?

- корм обмежений до підтримуючого раціону, тому свиноматки залишаються голодними
- годівля тільки раз в день
- раціон бідний на клітковину
- їжа не розкидається на більшій площі

Цей слайд вибраний з фільму *Аспекти добробуту тварин в Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство*, показує проблеми які виникають під час годівлі коли голодні свиноматки конкурують за обмежений корм.

АГРЕСІЯ ПІД ЧАС ГОДІВЛІ свиноматки при вільному утриманні

Чому тут агресія слабо виражена?

- менша мотивація при годівлі менш концентрований корм
- у сформованих групах свиноматки мають чітку ієрархію
- доступ до грубого корму зменшує голод
- просторе середовище зменшує стрес

Як можна зменшити агресію у закритих системах?

Відповіді на наступних слайдах

38

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Цих Кенійських свиней годують листям. Відзначте слабо виражену агресію.

Можливості для дискусії: Чому на цій Кенійській фермі з вільним утриманням агресія слабо виражена?

Можливі причини:

Менша мотивація при годівлі менш концентрованим кормом.

Проте, широко вважається, що свині при вільному утриманні є більш дружелюбними одна з одною. Ці свині тримаються в сталій групі і мають чітко сформований вплив одна на одну, так що розбіжності можуть бути швидко врегульовані. Надання грубого корму і можливостей для риття може допомогти з додатковим кормом для свиней. Маючи достатньо простору, свині можуть врегулювати свої конфлікти з меншим стресом. Достатній моціон може також зменшити стрес.

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ електронні годівниці для свиноматок

Кожна свиноматка носить приймач. В станку для годівлі комп'ютер видає корм кожній свиноматці по індивідуальному раціону

photos and video © ASAB

Розроблені декілька систем щоб роздільно годувати свиноматок. Це – електронний станок для годівлі.

Кожна свиня може зайти у станок коли настане її черга. Вона носить приймач, що вказує комп'ютеру чи потрібно свиню годувати і скільки

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ

Електронні годівниці для свиноматок

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Вигоди	Незручності
Свиноматок ніхто не турбує	Свиноматок не можна годувати одночасно як звичайно
При потребі, окремим свиноматкам можна дати додатковий корм	Агресія може виникати поза межами станків
Працюють автоматично	Свині не мають змоги бути зайнятими пошуками їжі

photos and video © ASAB

40

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Вигоди і незручності – на слайді

Вигоди: свиноматки утримуються окремо; можуть їсти спокійно, без боротьби і агресії; свиноматкам у поганій кондиції можна надавати додатковий корм; система є автоматичною

Незручності: свиноматки не можуть їсти всі одразу (вони можуть відчувати ще більший голод дивлячись як їдять інші); може виникати агресія перед входом; агресія може виникати у системах коли свиноматки повертаються після годівлі – ризик кусання піхви; годівля не займає більшість їхнього часу

Нотатки лектора: Ця ферма використовувала цю систему для свиней, яких недавно відлучили і змішали разом знову. Це пояснює чому свині ймовірно були агресивним, і ймовірно отримали вигоду з додаткової годівлі, у випадку поганої кондиції. Свині були пізніше переміщені в менші загоны, в яких корм був розсипаний на соломі.

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ станки для годівлі

У цій системі свиноматки мають доступ до соломи і закриваються у станках тільки на час годівлі

Годівля

Випускання

У цій системі свині поміщуються у станки для годівлі тільки на час годівлі.

Відразу після годівлі їх випускають з станків.

СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГОДІВЛІ станки для годівлі

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Вигоди	Незручності
Свиноматки не дратуються у станках	Дорогі для встановлення
При потребі, окремим свиноматкам можна дати додатковий корм	Свині не мають змоги бути зайнятими пошуками їжі
Свиней можна годувати одночасно	

42

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Можливості для дискусії: Вигоди, незручності

Вигоди: Реклама станків без недоліків; можуть їсти спокійно; свині у поганій кондиції можуть годуватися додатково; усі свині їдять в один і той-же час – вони не повинні чекати поки поїдять домінуючі особини

Незручності: дорога для запровадження; годівля не може займати більшу частину дня

У цій системі у коледжі, така годівля використовується тільки для молодняка і свиней, що недавно відлучені. Вони, можливо, недавно були змішані, що приводить до збільшення агресії. Також важливо, можна відгодувати свиней що у поганій кондиції.

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ струйні кормороздавачі

Вигляд спереду

Вигляд спереду

Корм подається потроху протягом тривалого періоду. Свині, які відбивали інших на їх місцях не роблять цього, тому що кормороздавачі знаходяться у їх власному живильному середовищі

У системі струйної годівлі, гранули розкидаються на кожному місці годівлі декілька раз. Свині залишаються на своєму місці годівлі чекаючи слідуючої порції корму.

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ струйні кормороздавачі

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Вигоди	Незручності
Свині годуються одночасно	Агресія все ще може проявлятися
Агресія мінімальна тому що свині зайняті на своєму місці	Окремим свиням не можливо дати додатковий корм
Процес годівлі розтягнений у часі	Свині не можуть шукати їжу

44

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Вигоди : Усі свині можуть годуватися в один період часу. Не має змісту йти із свого місця щоб отримати корм інших свиней тому що за цей час вони втратять власну пайку.

Незручності: свиней не можливо підгодовувати індивідуально і.т.п.

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ корморозкидачі

Які є вигоди і незручності цієї системи?

© Dale Arey/CIWF

Вигоди	Незручності
Свині годуються одночасно	Агресія все ще може проявлятися
Агресія мінімальна поки корм розкидається	Не можливо дати додатковий корм свиноматкам індивідуально
Процес годівлі займає довгий час як у природі	
Одночасно отримують грубий корм	

45

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

У цій системі корм розкидається по території загону на солом'яну підстилку.

Можливості для дискусії: Вигоди, незручності – на слайді

Вигоди: Усі свині годуються одночасно. Їжа розкидається по площині загону, тому зменшується ризик бійок. Вони можуть годинами шукати останні шматочки і споживають в той же час грубий корм.

Незручності: Якщо розкидання не ефективне, то може проявлятися агресія; свині в поганій кондиції не можуть отримати додаткову їжу(можна використати станки для годівлі зразу після відлучення, після цього систему подібну цій).

ГОДІВЛЯ РОЗКИДАННЯМ

розкидання корму на глибоку підстилку

© Colin Seddon / CIWF

Корм скидають автоматично з корморозкидачів що знаходяться під стелею

Які є вигоди і незручності цієї системи?

Подібна на попередню систему, хоча корм не так добре розкидається

46

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

У цій системі корм розкидають раз на день з кормо розкидачів що знаходяться попід стелею.

Можливості для дискусії: Вигоди, незручності – такі як у попередній системі, хоча корм може не так добре розкидатися.

Вигоди: Усі свині можуть годуватися відразу. Вони можуть годинами шукати останні шматочки і споживають в той же час грубий корм.

Недоліки: Розкидання може бути не ефективним, все-ще може бути ризик виникнення агресії; свині у поганій кондиції не можуть отримувати додатковий корм (можна використовувати після відлучення станки для годівлі, а тоді систему подібну цій)

АГРЕСІЯ ВІД ЗМІШУВАННЯ

Іншою найбільш розповсюдженою причиною виникнення агресії, це змішування чужих свиней між собою

НАОЧНИЙ ПРИКЛАД - СТРЕС ВІД ЗМІШУВАННЯ

Ферма коледжу, досвід проблеми безпліддя

© Colin Seddon / CIWF

Система добре працювала для свиней породи Мейшан утримуваних у великому збагаченому загоні. Але, на жаль м'ясо було надто жирним для ринку Великобританії тому, вони почали утримувати помісь Великої Білої та Ландрас.

На жаль плодовитість свиноматок знизилася внаслідок стресу, який імовірно був спричинений агресією. Ферма перейшла на утримання свиноматок невеликими групами і спробували утримувати свиноматок разом у початкових групах щоби мінімізувати стрес.

48

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ця система у коледжі була розроблена щоб надати свиноматкам достатньо простору у збагаченому середовищі. Вона працювала добре і мала високу продуктивність для свиноматок які мали 25% генів китайської породи Мейшан.

Можливості для дискусії:

Вигоди системи 1 – простір, достатньо місця для втечі, збагачена, система годівлі, окреме місце для відпочинку, місце для годівлі і опракування і т. д.

Недоліки – часте змішування може спричиняти стрес і агресію. З цим не було проблем із породою Мейшан свині якої мали спокійний характер.

Але на жаль м'ясо було надто жирним для ринку Великобританії . Тоді вони змінили породу на суміш Великої Білої і Ландраса щоб отримати продукцію з меншим вмістом жиру, запліднені свині часто потрапляли би назад під час тічки.

Можливості для дискусії: випадки і рішення.

Випадок – змішування свиноматок назад у групу імовірно спричинюючи агресію і стрес які ведуть до втрати вагітності на ранніх стадіях.

Вирішення – уникати змішування

Коли коледж звільнив свинарник у зв'язку із хворобою, вони поділили площу на невеликі загоны.

Це дозволило утримувати менші, і де це можливо, сталі групи. Корм зараз розкидається по соломі вручну.

Можливості для дискусії: вигоди/недоліки

Вигоди – менше агресії у сталих групах; все ще достатньо соломи для фуражування.

Недоліки – менше площі, тому менше витрачається часу на пошук корму. Щойно відлучених свиней на цій фермі переводять до загонів із станками для годівлі, щоб дати можливість свиням у поганій кондиції отримати додатковий корм.

ЗАПОБІГАННЯ АГРЕСІЇ У СВИНЕЙ

підсумок

1. Свиней потрібно годувати окремо і якщо можливо, одночасно
2. Як альтернатива, корм потрібно розкидати по як можливо, більшій території чи подавати потроху
3. Свиней потрібно утримувати у невеликих, сталих групах
4. Свинарники не повинні бути переповненими, також потрібно надавати можливість свиням тікати одна від одної

підсумок – див. *Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство* розділи 5 і 12

ДОБРА ПРАКТИКА 3

потреби у площі і будівництві гнізда у поросних свиноматок

©Diane Halverson
Animal Welfare Institute

50

COMPASSION
in world farming
cwf.org

У наступній частині робиться огляд добробуту поросних свиноматок

МАТЕРИНСЬКА ПОВЕДІНКА побудова гнізда у диких свиней

© BBC Motion Gallery

51

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

На слайді показана побудова гнізда у диких свиней

МАТЕРИНСЬКА ПОВЕДІНКА

побудова гнізда у свійських свиноматок

© Diane Halverson / Animal Welfare Institute

Свійські свині успадкували той самий інстинкт побудови гнізда що є у диких свиней

Яке є призначення гнізда?

- Гніздо надає захист від негоди і хижаків
- Воно допомагає захистити поросят від травмування свиноматкою

Свійські свині ведуть себе так само, зразу після опоросу. Так самоносять гілки до свого гнізда у лісі.

СВИНОМАТКИ І РИЗИК ТРАВМУВАННЯ

Чому ризик травмування поросят є більшим у сучасних порід?
свиноматки є більші; більший виводок, поросята менші

© Marek Spinka

53

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Можливості для дискусії:

Чому травмування поросят є проблемою? Великий розмір свиноматок, маленькі поросята

Сучасна свиня набагато більша, ніж її новонароджені поросята і вона проводить великий виводок - зазвичай близько 10 поросят порівняно з виводком з 5-ти чи 6-ти поросят дикої свині. Тому поросята часто придушуються або затоптуються.

СВИНОМАТКИ І РИЗИК ТРАВМУВАННЯ

Як поведінка свиноматок зменшує ризик травмування поросят?

Свиноматки природно реагують на вищання поросят

Свиноматки перевіряють підстилку і забирають поросят якщо вони там є

Свиноматка потребує достатньо місця щоби лягти обережно

54

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ключ до зменшення смертності поросят лежить у генетиці. Деякі свиноматки є кращими матерями чим інші і природно поведуть себе так, щоб зменшити травмування поросят. Наприклад:

1. Свиноматки інстинктивно реагують на вищання поросят і встають якщо випадково ляжуть на поросся.
2. Свиноматки природно перевіряють підстилку і виганяють поросят перед тим як лягти. Свиноматка повинна мати достатньо місця для маневру і бути обережною щоб не травмувати поросся.

КЛІТКИ ДЛЯ ОПОРОСУ

Більшість свиноматок поміщують перед опоросом у клітки для опоросу

Станки для опоросу мають такий дизайн, який обмежує травмування поросят через обмеження руху свиноматки

КЛІТКИ ДЛЯ ОПОРОСУ І ПОВЕДІНКА СВИНОМАТОК

Якою є поведінка свиноматки у клітці для опоросу?

Свиноматки у таких клітках не можуть:

- ходити чи повернутися
- зручно лягти
- виявляти важливу поведінку таку як будова гнізда
- природно взаємодіяти із поросятами

Її можливості рухатися є дуже обмеженими

Хоча клітки для опоросу можуть обмежити ризик придушення поросят, свиноматка страждає будучи сильно обмеженою.

РОЗЛАДИ МАТЕРИНСЬКОЇ ПОВЕДІНКИ побудова гнізда

© BBC Motion Gallery

Клітки для опоросу спричиняють особливий стрес свиноматкам які намагаються будувати гніздо перед опоросом

Який ефект може мати пригнічення?

- високий рівень гормону стресу кортизолу, в крові
- затягування родів, що призводить до підвищення смертності поросят

57

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ця свиноматка виявляє стереотип побудови гнізда (кліп з фільму *Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство*)

За декілька годин до опоросу вона би будувала гніздо

Не маючи матеріалу для гнізда вона виявляє поведінку побудови гнізда що постійно повторюється що є результатом розладу поведінки

Можливості для дискусії: ефект цього пізніше – відповідь на слайді (підвищення рівня гормонів стресу, затягування родів що призводить до підвищення народження мертвих поросят). Стрес може також сприяти підвищенню смертності свиноматок.

РОЗЛАДИ МАТЕРИНСЬКОЇ ПОВЕДІНКИ взаємодія з поросятами

Одразу після опоросу у нормі свиноматки обнюхують своїх новонароджених поросят. Це допомагає встановити зв'язок між ними

Які є ризики розладів нормальної взаємодії між свиноматкою і її поросятами?

Свиноматки у клітках імовірно більш грубі до своїх поросят. Ці ризики можуть підвищуватися якщо свиноматка немає нормального контакту з поросятами

Імовірність грубого поводження свиноматки із своїм виводком

РІВНІ ГОРМОНУ СТРЕСУ у свиноматок в клітках

вони підвищуються 2 рази:

- Зразу перед опоросом
(Тому, що не можливо виявити інстинкт гніздування)
- Через 3-4 тижні після опоросу

Чому вони підвищуються через 3-4 тижні після опоросу?

Можливі причини:

- Свиноматка не може утекти від своїх поросят
- У одноманітному середовищі вони можуть почати кусати свиноматку
- Свиноматка може втрачати свою кондицію в процесі годівлі великого виводку

РАННЄ ПЕРЕВЕДЕННЯ СВИНОМАТОК

У системі родинних груп у Бразилії свиноматки переводяться у групу через 3 дні перебування у клітках

Які є переваги і недоліки цього методу?

Переваги:

- Свиноматки обмежені тільки в період найбільшого ризику придушення поросят
- Поросят можна змішувати до відлучення

Недоліки:

- Свиноматки все ще обмежені що найменше тиждень
- Інстинкт побудови гнізда все ще пригнічений
- Рання взаємодія між поросятами та свиноматкою все ще затруднена

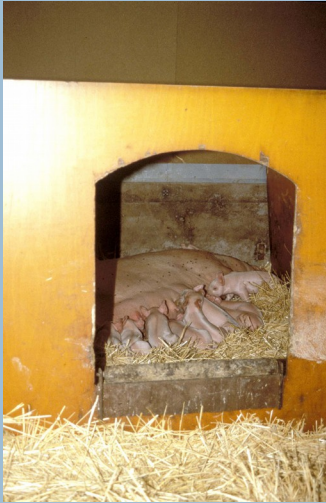
Компромiсом є переводити свиноматок з кліток через 3 дні після опоросу коли ризик травмування поросят знижується.

Можливості до дискусії про переваги та недоліки цього.

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Шведська групова система опоросу

photos © Marek Spinka

Свиноматки мають загальну площу на солом'яній підстилці із індивідуальними боксами для опоросу

61

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Є ряд альтернатив до кліток для опоросу.

У цій Шведській системі, свиноматки знаходяться у своїх групах.

Коли вони готові до опоросу, вони можуть обрати індивідуальний бокс для гнізда .

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Наскільки ця система далека від природної поведінки?

Подібність	Відмінність
Доступність матеріалу для гнізда	Свиноматки не можуть знайти повністю ізольоване місце для опоросу
Свиноматки можуть пороситися окремо	Ризик опоросу двох свиноматок в тому ж боксі
Поросята змішуються один раз в достатньо великих для втечі боксах	

photo © Marek Spinka

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Індивідуальні загои для опоросу

Які переваги і недоліки цієї системи?

Переваги:

- Ізольоване місце гнізда
- Доступний матеріал для гнізда
- Захист поросят захисною стійкою і захищена зона обігріву

Недоліки:

- Поросята з різних виводків можуть змішуватися

63

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Інша альтернатива надає свиноматкам індивідуальні загои для опоросу.

Ця система була запроваджена у аграрному коледжі у Великобританії на заміну кліткам для опоросу. Вони виявили що смертність поросят не збільшувалася у порівнянні із клітками

Можливості для дискусії: Переваги та недоліки? Відповіді на екрані:

Переваги

1. Надається ізольоване місце для опоросу яке б свиноматка шукала у природі. Це допомагає знизити смертність поросят.
2. Надається матеріал для побудови гнізда свиноматками.
3. Свиноматки мають деяку свободу пересування, хоча менше ніж у попередній системі.
4. Засоби захисту поросят.

Недоліки:

Поросята не можуть змішуватися з іншими виводками що могло б зменшити стрес після відлучення коли вони будуть остаточно змішані.

Додаткові пункти для дискусії: стійки для захисту поросят можуть допомогти захистити їх, але вони можуть заважати свиноматці обережно доглядати за ними, що є важливим для свиноматок при відлученні

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ вільно-вигульне утримання, будки для опоросу

У Великобританії, 35% поросят отримані в таких системах

Кожна свиноматка має окрему будку для опоросу

Бар'єр утримує дуже малих поросят у будці.

64

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Це арки для опоросу при вільно-вигульному утриманні. У Великобританії, 35% поросят народжуються в системах, подібних до цієї.

Опорос свиней відбувається в групових загонах, оточених електричною огорожею. Бар'єр перешкоджає дуже маленьким поросяткам відбитися.

Можливості для обговорення: Як це пов'язується з природною поведінкою свині? Це дозволяє свиням пороситися в окремих місцях, хоча з меншим усамітненням, ніж було би можливим в природі. Відсутність усамітнення може приводити до трохи вищого рівня смертності поросят, особливо для молодих свиноматок, які вірогідно, спробують пороситися в тих же будках, що і інші. Поросята з різних виводків можуть змішуватися, як тільки вони достатньо підростуть, щоб перебратися через бар'єри.

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ вільно-вигульне утримання, будки для опоросу

Індивідуальні пасовища

Деякі вільно-вигульні ферми мають індивідуальні пасовища для кожної свиноматки і її виводку

Які переваги і недоліки цього?

- Перевагою є те, що свиноматок не турбують інші свиноматки
- Недоліком є те, що це вимагає багато часу і зусиль

Коли поросята досягають 4-ох тижневого віку електричну огорожу яка розділяє пасовища забирають що дозволяє родинам змішуватися

Нотатки лектора:

Утримання свиноматок окремо протягом опоросу може скоротити смертність поросят, порівняно з системою на попередньому слайді. Поросята можуть перемішуватися між собою проникаючи під електричною огорожею. Свиноматки не можуть змішуватися поки огорожі не демонтовані.

АЛЬТЕРНАТИВИ ДО КЛІТОК ДЛЯ ОПОРОСУ

Що потрібно зробити щоб вільні системи працювали ефективно?

- Породи свиноматок з хорошим материнським інстинктом
- Достатньо місця щоб свиноматки могли маневрувати уникаючи травмування поросят
- Хороший догляд
- Достатньо матеріалу для гнізда і тепла
- Безпечне місце для поросят
- Хороший сховок від несприятливої погоди

СМЕРТНІСТЬ СВИНОМАТОК І ПОРОСЯТ Великобританія, вільно-вигульна і закрита система

Чи можна пояснити ці результати?

Рік закінчується у вересні	Стадо вільно-вигульне	Стадо у приміщенні
Щорічна смертність свиноматок (%)	2.84	5.92
Поросята: Мертвонароджені на виводок	0.79	0.96
Смертність поросят народжених живими (%)	9.46	11.60
Вирощені поросята на виводок	9.74	9.64
Вирощені поросята на свиноматку в рік	21.14	21.49

UK averages for 2000-2004 (calculated from Meat and Livestock Commission Pig Yearbooks 2001-5)

67

COMPASSION
in world farming
civf.org

Цифри у цій таблиці були складені в середньому спираючись на статистику яку видає кожен рік Комісія по м'ясу і худобі Великобританії

Можливості для дискусії по показниках і підстави для цього: див. наступний слайд

СМЕРТНІСТЬ СВИНОМАТОК І ПОРОСЯТ можливі пояснення значень (Великобританія)

Особливості	Можливе пояснення
Низька смертність свиноматок (вільне утр.)	Використання кліток для опоросу може підвищувати смертність свиней
Менше мертвонароджених при вільному утриманні	Стрес від кліток затримує роди призводячи до смертності
Низька смертність поросят при вільному утриманні	Вживання може бути вищим в клітках. Свиноматки при вільному утриманні виведені з хор. матер. інст.
Більше вирощених поросят при вільн. утрим.	Менша смертність при вільному утриманні
Більше вирощених поросят на свиноматку/рік	Свині у закритих системах мають трохи більшу кількість виводків

68

(див. попередній слайд)

Чи можна пояснити ці результати?

1. Вища смертність свиноматок в стадах що утримуються в приміщенні. Можливе пояснення – стрес викликаний розладом інстинкту побудови гнізда, може викликати підвищення смертності у клітках для опоросу.
2. Вища смертність у приміщенні. Можливе пояснення – пригнічення інстинкту побудови гнізда, в результаті стрес, вищий рівень гормонів може затримати роди і в результаті збільшується ризик мертвонароджених поросят
3. Нижча смертність поросят народжених при вільно-вигульному утриманні. Це викликає здивування. Вища смертність від придушення, можливо, очікувалися при вільному утриманні з тих пір, як вони не використовують клітки для опоросу. Де утримують свиней більшої жирності там поросята краще харчуються. Нижчий рівень грубого поводження ймовірно є у свиней, які мають можливість взаємодіяти належним чином з поросятами одразу після народження.
4. Більше вирощених поросят при вільному утриманні. Ймовірно як наслідок нижчого рівня смертності даного вище.
5. Більше вирощених поросят на свиноматку/рік. (Тільки це значення було не постійним для кожного року, тому було взято в середньому за 5 років). Свиноматки при утриманні у приміщенні мають трохи більше виводків на рік що спричиняє дещо вищу загальну продуктивність.

ПРОСТІР ТА ПОТРЕБА ПОБУДОВИ ГНІЗДА У ПОРОСНИХ СВИНОМАТОК підсумок

1. Великі виводки і маленькі поросята сучасних порід підвищують ризик придушення
2. Клітки для опоросу були створені щоб запобігти придушенню
3. Обмеження у клітках спричиняє стрес особливо коли свиноматки хочуть будувати гніздо
4. Системи які дають свиням більше свободи є кращими для добробуту і мають хороші показники продуктивності
5. Вільні системи опоросу вимагають хорошого менеджменту і порід з хорошими материнськими інстинктами

(див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство розділ 6)

Клітка для опоросу – технологічне рішення проблеми смертності порослят. Альтернативне біологічне рішення – розводити свиней які б були кращими матерями і забезпечувати середовище, в якому вони можуть безпечно будувати гніздо.

ДОБРА ПРАКТИКА 4

уникнення обламування зубів у поросят

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ чому це відбувається?

Одразу після народження, поросята змагаються за соски матері з яких вони годуються до відлучення

Чому поросята змагаються за соски?

Старші і сильніші поросята намагаються вибрати пакети спереду що виробляють більше молока

Чому пакети спереду виробляють більше молока?

Імовірно це еволюційна стратегія для того, щоб вижила певна кількість поросят якщо їжі є мало. Коли їжі достатньо свиноматка виробляє достатньо молока для всіх поросят.

Сценарій на слайді

Нотатки лектора:

Кількість молока, яке йде до кожного соска, знижується у слідуючих сосках уздовж тіла. Ця тенденція, успадкована від кабана. У диких тварин, це би означало, що якщо недостатньо їжі, тільки поросята які смокчуть перших два або чотири соска отримали б достатньо молока. Останні голодували б, але декілька вибраних могли би вижити. Якщо свиноматка була в кращих умовах або мала доступ до більшої кількості корму, то було б достатньо молока, щоб більше поросят вижили.

Протягом кожного підсисного періоду, свиноматка зменшує молоковіддачу приблизно на хвилину. Як тільки ієрархія встановлена і кожне порося має свій сосок вже не має сенсу сваритися за кращий сосок тому що після цього вони могли б втратити свої можливості. Проте, якщо є відносно мало молока, доступного для поросят, це мало б більше сенсу пробувати боротися за кращий сосок. У цій ситуації, можуть бути пошкодження завдяки боротьбі.

N.B. У сучасних свиноматок якщо вони є у поганій кондиції це спричиняє народження слабких поросят які не можуть нормально розвиватися. Це відбувається внаслідок того, що вони не отримують достатньо молока. У клітках для опоросу свиноматки часом їдять менше корму тому молоковіддача знижується що відбивається на розвитку поросят.

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ чому це відбувається

Як поросята конкурують за соски?

Поросята народжуються з гострими передніми зубами які вони використовують у бійках за кращі соски, а потім обороняючи їх

Обороняючи соски, поросята можуть ранили інших поросят і вим'я свиноматки

Інтенсивний захист соска

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

Як це відбувається

У свинарстві вирішують проблему з травмуванням шляхом обламування зубів

Одразу після народження передні різці поросят обламують спеціальними щипцями

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ проблеми спричинені цим

© Jamie Robertson

Фермер обламує зуби

Які можуть бути наслідки цієї процедури для здоров'я і добробуту?

- Обламування зубів спричиняє сильний біль протягом цієї процедури
- Пошкодження зубів знижує опірність до інфекцій

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

як це можна обмежити чи попередити

Поросята частіше вступають в боротьбу за кращий сосок тоді, коли у свиноматки недостатньо молока

Які фактори можуть сприяти цьому?

- Збільшення виводку, збільшує конкуренцію
- Підсажені поросята з великого виводку до меншого також збільшують конкуренцію
- Зменшення молоковіддачі через поганий стан свиноматки, хворобу, мастит і т.п.

Порося із травмами голови

Нотатки лектора:

Перехресна підсадка – це, коли розміри виводків зрівнюють шляхом підсаження поросят з великих виводків до свиноматок з маленькими виводками. Це здійснюється, щоб поліпшити можливості життєзабезпечення маленьких поросят з дійсно великих виводків.

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

як це можна обмежити чи попередити

Як може добра практика менеджменту обмежити ризик травмування?

- Використовувати породи які народжують трохи менші виводки
- Мінімізувати перехресну підсадку
- Забезпечувати хороші зоогігієнічні умови і здоров'я свиноматок для зменшення ризику виникнення інфекцій

Поросята є більш спокійними якщо зменшити конкуренцію

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

як це можна обмежити чи попередити

Якщо травмування стає проблемою то менш агресивним є сточування зубів

Точило має маленьке шліфуюче колесико яке сконструйоване для затуплення гострих кінців різців

Ця процедура зазвичай спричиняє набагато менше болю і не залишає зуби відкритими для інфекції

© Jamie Robertson

Фермер використовує точило для зубів

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

збагачена закрита система, Шанталь, Франція

На цій фермі не
обламують зуби

Якщо трапляється травмування, фермер використовує сточування зубів

78

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ця ферма у Франції просуває високий добробут, утримуючи всіх свиней на глибокій підстилці. Вони розводять помісь порід Велика Біла і Ландрас, що народжують великі виводки і пошкодження іноді відбуваються завдяки змаганням за соски. Фермер перевіряє поросят незабаром після народження і якщо пошкодження є, він використовує точило для зубів, щоб притупити різці.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

органічне виробництво, ферма Істбрук, Великобританія

На цій фермі використовується традиційна порода Седлбек свиноматки якої мають трохи менші виводки і є у хорошому стані. На фермі не проводять обламування зубів.

79

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ферма Істбрук(Eastbrook) – органічна ферма з високими стандартами добробуту. Вони вибрали свиней місцевої породи Седлбек, так як вона більше підходить до зовнішніх умов. Свині мають близько 8 поросят у виводку замість 10 і більше. З тих пір, як вони не вирощуються для зменшення сальності, вони довше залишаються у хорошій кондиції.

ВИМОГИ ПРАВИЛ ЄС:

*“Ні обрізання хвостів, ні укорочення зубів, не повинно проводитися постійно, а тільки у випадках виявлення пошкоджень сосків свиноматок або вух чи хвостів інших свиней. **Перед проведенням цих процедур повинні бути прийняті інші заходи, щоб запобігти кусанню хвостів і іншим проблемам враховуючи середовище і щільність поголів'я** (наш акцент). Для цього, неадекватні умови середовища чи менеджмент сисеми повинні бути змінені.”*

Доповнення до Директиви Ради 91/630/ЕЕС

Співчуття у світовому фермерстві підтримує інструкції ЄС що вимагають від фермерів робити кроки по покращенню середовища для поросят і зменшення щільності поголів'я до того, як проводити такі операції як обрізання хвостів чи обламування зубів.

ОБЛАМУВАННЯ ЗУБІВ

підсумок

1. Травмування спричинене обороною сосків зменшується обламуванням зубів
2. Обламування зубів спричиняє біль і може призвести до інфекції
3. Травмування можна обмежити меншими виводками та уникаючи інфекцій вимені та перехресної підсадки
4. Якщо травмування виявлено то сточування зубів є менш агресивним методом що використовується для затуплення зубів
5. Деякі виробники органічної продукції вирішують проблему використовуючи старіші породи, такі як Саделбекс що мають трохи менші виводки

Див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство Розділ 7

ДОБРА ПРАКТИКА 5

попередження кастрації кнурців

КАСТРАЦІЯ

для чого це проводять

Незабаром після народження видаляють тестикули у кнурців

Це відбувається тому, що, досягаючи статевої зрілості вони спричинюють запах м'яса, який деякі люди вважають неприємним

Деякі покупці м'яса вимагають щоб фермери кастрували кнурців

КАСТРАЦІЯ як це проводять

Сім'яники видаляють через розріз мошонки зроблений за допомогою скальпеля

Анестетики використовують рідко хоча ця процедура спричиняє гострий біль

Деякі люди аргументують це тим, що стрес спричиняє не кастрація а піймання і фіксація поросят. Як ми можемо дізнатися що операція спричиняє біль?

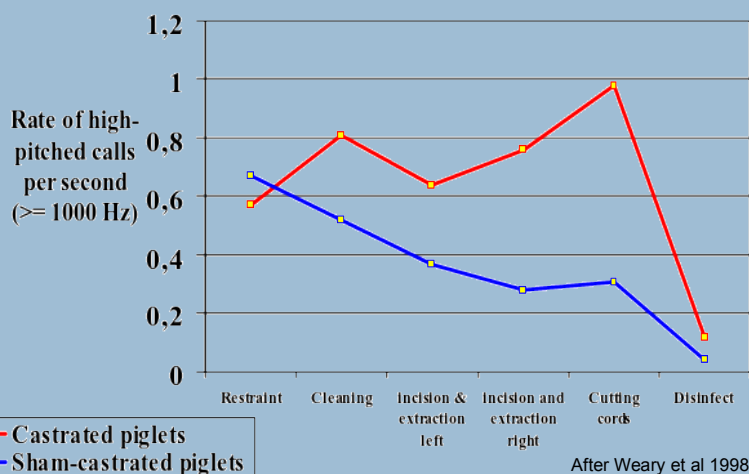
Кастрація поросяти

дивіться наступний слайд

ЧИ ВИКЛИКАЄ КАСТРАЦІЯ БІЛЬШИЙ СТРЕС?

Голосова реакція кастрованих поросят була порівняна з тією ж реакцією поросят яких просто ловили але не кастрували.

85

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Поросята будуть вищати коли їх ловлять незалежно каструють їх чи ні. Деякі люди переконують, що поросята більше піддаються стресу коли їх ловлять, чим каструють.

Наука вважає по-іншому.

Ця частина наукового дослідження порівняла вищання 2 груп поросят. Перша група була кастрована. Поросят другої групи ловили але сама операція не здійснювалася.

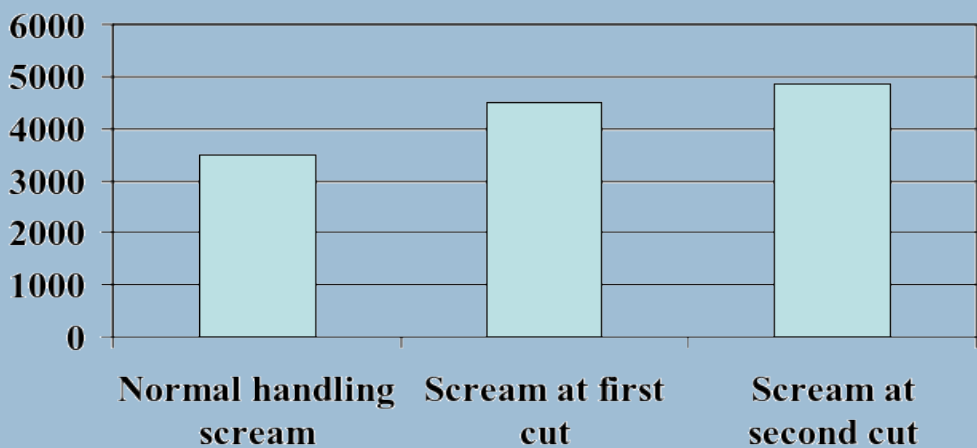
Поросята обох груп знаходилися під дією стресу від цього процесу, їх ловили, підіймали і фіксували, і вони подавали голосні сигнали.

Проте, «ніби-то кастровані» поросята поступово заспокоїлися, оскільки вони стали звикати до фіксації.

Проте, справді кастровані поросята продовжували кричати, і їх вищання досягло піку в момент коли перерізувалися сім'япроводи.

ЧИ Є КАСТРАЦІЯ БІЛЬШ СТРЕСОВОЮ ЧИМ ФІКСУВАННЯ?

Виміряна частота (Hz) голосових реакцій поросят на різних стадіях кастрації. Що показує цей результат?

(after Wemelsfelder & van Putten 1985)

86

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Поросята кричать, коли їх підіймають але це дослідження показало що інтенсивність крику набагато більша протягом кастрації.

Це дослідження свідчить, що процес кастрації дуже болючий.

КАСТРАЦІЯ

чи страждають поросята після кастрації?

Це порося щойно кастроване. Як воно реагує після цього?

87

COMPASSION
in world farming
cwf.org

Порося показує сильний дискомфорт після процедури кастрації

КАСТРАЦІЯ

чи страждають поросята після кастрації?

Дослідження показало що після кастрації поросята:

- були менш активними
- більше дрижали, ноги тряслися, ковзали і різко смикали хвостом
- довше лягали
- обережно лягали на задню частину тіла

(after Wemelsfelder & van Putten 1985)

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

збагачена закрита система, Шанталь, Франція

Покупці цих свиней вимагають кастрації тому що є ризик виникнення запаху м'яса

Анестетики знеболюють на короткий термін
Також необхідні анальгетики для знеболення на тривалий термін

Тому фермер використовує місцеву анестезію перед кастрацією

89

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ця ферма у Франції базується на високому добробуті і глибокій підстилці. Нажаль кнурців доводиться каструвати. На цьому наполягають покупці свиней, які не хочуть виникнення запаху кабана у м'ясі. Щоб зменшити стрес і біль, кожному кнурцю роблять 4 ін'єкції знеболюючого засобу місцевої дії.

Нотатки лектора: Анестетики забезпечують захист від сильного болю, викликаного кастрацією. Кнурці, які отримали анестетики, не так вищать, як показано на попередніх слайдах. Анальгетики необхідні, щоб запобігти довготривалому болю, який зберігається протягом декількох днів після операції.

Є необхідність для уряду ліцензувати відповідні анестетики і анальгетики для використання протягом операцій таких як кастрація що спричиняють біль.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

Коледж Спаршолт, Великобританія

У Великобританії, свині каструються дуже рідко тому що забиваються у ранньому віці.

Як уникнути потреби у кастрації?

Свині забиваються у віці 6 місяців і є сексуально не зрілими, так що запах є меншою проблемою

Уникнення кастрації означає що кнурці ростуть швидше і виробляють не таке жирне м'ясо

ЯКЕ НАЙКРАЩЕ ВИРІШЕННЯ?

Це могло би бути комбінацією декількох рішень

1. Хірургічна кастрація без знеболення
2. Хірургічна кастрація з коротко і довготривалим знеболенням
3. Імунокастрація
4. Без кастрації, але з такими наслідками:
  - a) Ризик запаху м'яса
  - b) Забивання кнурців у ранньому віці
  - c) Селекція порід з меншим запахом
  - d) Вживання рослинного додатку у раціоні для обмеження запаху
  - e) Використання відповідної сперми для збільшення проценту народження свинок
  - f) Перевірка туш на запах на бійнях

91

Нотатки лектора:

Імунокастрація досягається шляхом вакцинації кнурців проти їх власних статевих гормонів. Для цього потрібно зробити 2 ін'єкції друга з них робиться за 2 тижні або одразу перед забоєм. Друга ін'єкція знижує рівень чоловічих статевих гормонів і "запах кабана".

Здається, процес не створює істотні проблеми добробуту свиней. Важливо гарантувати, щоб оператор не вколов себе (особливо важливо не вприснути собі другий раз, що може призвести до як мінімум, тимчасового безпліддя, виробники наполягають, щоб оператор, який отримав випадкову ін'єкцію, не допускався до використання вакцини знову). Імунокастрація практикувалася в Австралії протягом декількох років. Виробники звертаються за ліцензіями для використання де-небудь у іншому місці світу, зокрема у ЄС. Виробнича перевага імунокастрації над хірургічною кастрацією є та, що подібно не кастрованим тваринам кнурі продовжують рости швидше і м'ясо їх не таке жирне поки не буде проведена друга ін'єкція. Залишається переконатися чи громадськість прийме цей процес.

У таких країнах як наприклад Великобританія і Ірландія, де кастрацію роблять рідко, якщо коли-небудь і застосовують, споживачі, здається, стали менш чутливими до запаху м'яса і кажуть, що це було б тенденцією щоб поступово знову збільшити вік забою.

«Запах кабана» викликає ряд різних хімічних сполук, зокрема Скатола і чоловічий статевий гормон андростенон. Відбір свиней у яких нижчий рівень андростенону, може призвести до пониження потенції кнурів. Час покаже.

Рослини, такі як наприклад цикорій, якщо їх ввести в раціон в останньому періоді відгодівлі, можуть зменшити кількість скатолу в

ЯКЕ НАЙКРАЩЕ ВИРІШЕННЯ?

Організація Співчуття у світовому фермерстві вважає що:

- хірургічна кастрація без знеболення є не прийнятною
- з часом, хірургічна кастрація повинна бути відмінена взагалі
- на перспективу, фермери не повинні каструвати кнурів

КАСТРАЦІЯ КНУРЦІВ

підсумок

1. Кнурців каструють щоб уникнути неприємного запаху м'яса
2. Сім'яники видаляють за допомогою скальпеля через 2 розрізи у мошонці
3. Ця процедура спричиняє гостру біль і має вплив на поведінку поросят протягом декількох діб
4. Біль можна зменшити застосовуючи місцеву анестезію
5. У Великобританії свиней забивають до досягнення ними сексуальної зрілості, тому запах є меншою проблемою
6. Було розглянуто декілька альтернатив до кастрації

Див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство розділ 7

ДОБРА ПРАКТИКА 6

уникнення раннього відлучення

94

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Ці три виводки свиней є віком між 7 і 9 тижнів. Вони вже їдять все більше твердої їжі але, як ви можете побачити їх матері все ще продукують молоко.

ПРИРОДНЕ ВІДЛУЧЕННЯ

Відлучення є процесом при якому свиноматка поступово зменшує кількість молока для поросят, спонукаючи їх до вживання твердої їжі

Який вік відлучення є природним для свиней?

© MAEP/CIWF

Поросята:

- починають їсти тверду їжу приблизно з трьох тижневого віку
- стаючи старшими поступово збільшують кількість твердої їжі
- повністю відлучаються у віці 13-17 тижнів

У цьому віці поросята в стані набагато краще пристосовуватися до середовища.

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ при інтенсивному утриманні

При інтенсивному утриманні поросята насильно забираються від матері

Який вік відлучення поросят при інтенсивному утриманні?

Вік відлучення:

- ЄС – 4 тижні (3 тижні для інтенсивних систем)
- США – 2 тижні

Рано відлучені поросята

Ці поросята були відлучені рано.

У ЄС, свині, можуть, не відлучатися до 4 тижнів, окрім деяких інтенсивних систем які розроблені для додаткового біозахисту. У США поросят можуть відлучати у віці 2 тижні.

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ у інтенсивних системах

Які причини раннього відлучення?

Раннє відлучення:

- Прискорює тічку так що свиней можна запліднювати знову
- Зменшує втрату кондиції

Ірландська свиноматка з выводком

Чому свиноматки втрачають кондицію?

Пізнє відлучення може спричинити втрату кондиції у свиноматок тому що:

- сучасні свиноматки дають більше потомство
- вони були виведені для меншої жирності тому мають менше резервів для виробництва молока

Після відлучення молковіддача зупиняється і у свиноматки знову настає охота і тічка. Раннє відлучення означає, що свиноматка може знову швидко завагітніти і привести більше поросят за рік.

Втрата кондиції – специфічна проблема для сучасної свиноматки, тому що вона була виведена, щоб проводити більші виводки, збільшуючи вимоги до неї по молковіддачі. В той же час, свині були виведені щоб продукувати не жирне м'ясо, так що вони мають нижчі резерви жиру. Це означає, що вона більш схильна втратити кондицію протягом лактації.

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

Чому раннє відлучення є особливо стресовим для поросят?

Тому що:

- Їх забирають від матері
- Раптова зміна молочної годівлі на тверду їжу
- Раптова зміна середовища
- Змішування із поросятами з інших виводків
- Агресія домінантів як результат змішування

Ці стреси сумуються тим фактом що це відбувається одночасно

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

© ASAB

Ця поведінка називається “тиканням п’ятачка в живіт” і це подібне на масаж поросятами вимені перед смоктанням.

Є думка що це є ознакою фрустрації

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

Що являється можливими
причинами цього?

Проблеми раннього відлучення

Тикання у живіт - бажання смоктати

Розлади травлення - раптова зміна раціону

Втрата ваги чи порушення розвитку - зміна раціону і розлади травлення

Збільшення ризику захворювання - зниження імунітету через стрес

Збільшення використання антибіотиків - поганий імунітет

© Marek Spinka

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ і його вплив на добробут

Як можна зменшити стрес спричинений раннім відлученням?

Стрес можна зменшити шляхом:

- Відлучення поросят які вживали тверду їжу перед відлученням
- Вживання рідкої їжі після відлучення
- Групування поросят до відлучення
- Залишення поросят у родинному середовищі після відлучення
- Надання зручного і збагаченого в усіх відношеннях середовища
- Відлучення на стільки пізно, наскільки це можливо

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

Шведська групова система опоросу

Свиноматки поросяться у групі

Поросята можуть утекти з хатки коли старші

Їх змішують із іншими поросятами

Свиноматок переводять при відлученні

photos © Marek Spinka

102

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

У цій Шведській груповій системі опоросу приймають ряд заходів щоб спробувати зменшити стрес відлучення:

Поросята мають справу один з одним поступово таким чином, що будь-яка боротьба розтягується у часі. Поросята залишаються в родинному середовищі після відлучення і тому стрес менший. Їх утримують у теплом, зручному і збагаченому середовищі на глибокій підстилці.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД

Органічна ферма
Істбрук, УК

Відлучення у віці 8 тижнів чи пізніше (по органічних нормах мін. 40 днів)

Застосування порід таких як Садлбекс (зліва) які мають кращі запаси жиру і дають трохи менше потомство отож можуть бути відлучені пізніше

103

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

На фермі Істбрук розводять органічних свиней по дуже високих стандартах добробуту. Органічні правила затримують відлучення як мінімум до 40 днів таким чином, поросята можуть залишитися здоровими без використання антибіотиків. На цій фермі, вони йдуть навіть на пізніше відлучення, щоб гарантувати, що поросята готові і здорові. Поросятам додають до раціону густу їжу таким чином, що свиноматка може швидко повернути втрачену кондицію перед тим, як вона вагітнітиме знову

РАННЄ ВІДЛУЧЕННЯ

підсумок

1. Природно поросята відлучаються у віці 13-17 тижнів
2. Промислові поросята відлучаються раніше у віці 2-4 тижні щоб збільшити кількість поросят на свиноматку
3. Раннє відлучення спричиняє стрес який веде до ряду проблем із здоров'ям і добробутом поросят
4. Стрес може бути зменшений хорошою годівлею і утриманням
5. В органічних системах відлучають у віці 6-8 тижнів щоб зменшити проблеми із здоров'ям і добробутом та потребу у антибіотиках
6. Пізнє відлучення вимагає таких порід свиноматок, які можуть підтримувати лактацію весь період, з хорошими запасами жиру і невеликим виводком

Див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство розділ 7

ДОБРА ПРАКТИКА 7

уникнення обрізання хвостів, кусання хвостів

КУСАННЯ ХВОСТІВ

Хвіст цієї свині був укушений одним чи більше її сусідом по загону

106

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Кусання хвостів починається, коли одна або більше свиня на відгодівлі, починають кусати хвіст іншої свині від нудьги, фрустрації або при відсутності інших відповідних підстав, щоб вкусити. Кінець кінцем одне з цих дослідницьких кусань приводить до утворення рани. Рана приваблює інших свиней і поведінка може швидко поширитися на цілу групу.

КУСАННЯ ХВОСТІВ

причини

Які фактори сприяють виникненню кусання хвостів у інтенсивних системах?

- Нудні середовища: нема відповідного субстрату для свиней щоб фуражувати і жувати
- Переповнення: при цьому у свиней невеликі можливості уникнути одна одну
- Бідні середовища: дискомфорт може збільшувати занепокоєння і розчарування
- Погане харчування: недостатність місця годівлі і/чи поживних речовин у раціоні

107

Кусання хвостів вказує на поганий добробут який спричинений не відповідним середовищем, годівлею чи утриманням

КУСАННЯ ХВОСТІВ проблеми спричинені цим

Очевидно безневинне кусання може швидко поширитися по групі подібно канібалізму

Поранення можуть спричиняти значний біль

Інфекція може потрапити у хребет спричиняючи серйозні проблеми із здоров'ям і ураження організму

Це є показником бідного середовища і поганого обслуговування

Це є одним із найбільших збитків у свинарстві

КУСАННЯ ХВОСТІВ проблеми спричинені цим

На цій фермі було виявлено тільки один випадок кусання хвостів серед більш ніж 100 свиней. Визначимо причину чому це не поширилося.

Менеджер ферми досяг низького рівня кусання хвостів через збагачення середовища їх утримання, шляхом надання їм солом'яної підстилки.

КУСАННЯ ХВОСТІВ

вирішення проблеми у інтенсивних системах

Які є шляхи вирішення цієї проблеми?

Зразу після народження кожному поросяті обрізають хвіст лезом чи термічним пристроєм

КУСАННЯ ХВОСТІВ

вирішення проблеми у інтенсивних системах

Як обрізання хвостів
зменшує кусання хвостів?

Видалення повністю чи частково хвоста може спрацювати шляхом:

- очевидного зменшення хвоста фуражуючим свиням
- роблячи хвіст більш чутливим до дослідження, так що свині імовірно менше будуть терпіти і не будуть давати гризти хвіст

ОБРИЗАННЯ ХВОСТІВ

аргументи за і проти

Які є аргументи за і проти обрізання хвостів?

Аргументи за:

- Обрізання хвостів є простим способом зменшення кусання хвостів

Аргументи проти:

- Обрізання хвостів спричиняє біль, стрес і ризик інфікування
- Це може призвести до виникнення невроми (пухлини нерва)
- Обрізання хвостів не вирішують причину проблеми

Шкода від кусання хвостів

КУСАННЯ ХВОСТІВ

як це можна обмежити або запобігти

На деяких фермах вішають ланцюги і іграшки, намагаючись зменшити проблему кусання хвостів

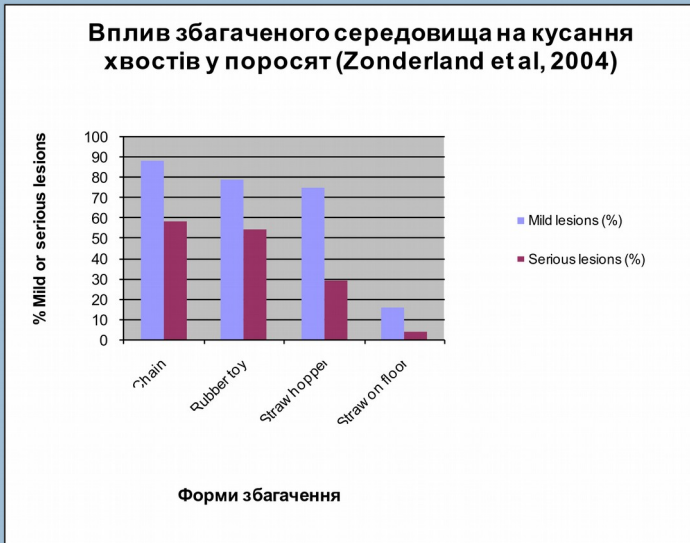
Який з цих двох методів збагачення є найбільш ефективним?

Дерев'яна стружка, наст. слайд

Стружка, більш імовірно, буде ефективною, тому що забезпечує задоволення потреби свиней у фуражуванні. Вони можуть досліджувати і рити її. Вони можуть жувати її і якщо хочуть, можуть навіть поїдати!

КУСАННЯ ХВОСТІВ

найкращі методи збагачення середовища

Зондерланд та інші дослідили впливи різних видів збагачення середовища на кількість легких і серйозних травм від укусів.

Що показують ці результати?

114

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Зондерланд та інші дослідили впливи різних видів збагачення середовища: ланцюг, гумові іграшки, солом'яні тюки і солома на підлозі. Вони визначили кількість легких і серйозних травм від укусів.

Дані:

Лікування ушкодження(%)	Легке ушкодження(%)	Серйозне
Ланцюг	88	58
Гумова іграшка	79	54
Солом'яний тюк	75	29
Солома на підлозі	16	4

Кількість соломи на підлозі є більшою чим у солом'яному тюці.

КУСАННЯ ХВОСТІВ

найкращі методи збагачення середовища

Три стадії поведінки фуражування:

- Пошук
- Маніпулювання
- Поїдання

Які з цих стадій забезпечуються:

- Ланцюгами?
- Мотузками?
- Підстилка з соломи чи стружки?
- Земля, пасовище або лісиста місцевість?

Можливості фуражування збільшуються по мірі просування до кінця списку

ВИМОГИ ПРАВИЛ ЄС:

*“Ні обрізання хвостів, ні укорочення зубів не повинно проводитися постійно, а тільки у випадках виявлення пошкоджень сосків свиноматок або вух чи хвостів інших свиней. **Перед проведенням цих процедур повинні бути прийняті інші заходи щоб запобігти кусанню хвостів і іншим проблемам, враховуючи середовище і щільність поголів'я** (наш акцент). Для цього, неадекватні умови середовища чи менеджмент системи повинні бути змінені.”*

“ Свині повинні мати постійний доступ до матеріалу такого як, солома, сіно, деревина, тирса, грибний компост, торф або подібні суміші в достатній кількості, щоб досліджувати його і маніпулювати ним...”

Доповнення до Директиви Ради 91/630/ЕЕС

Співчуття у світовому фермерстві підтримує інструкції ЄС що вимагають від фермерів робити кроки по покращенню середовища для поросят і зменшення щільності поголів'я до того, як проводити такі операції як обрізання хвостів чи укорочення зубів.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД – УТРИМАННЯ НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ вдосконалений EMBRAPA, Бразилія

Придатне для невеликих ферм:

- капіталовкладення на 40-60% нижчі
- можна адаптувати готові приміщення

Краще для середовища:

- зменшує виділення аміаку на 50%
- менше гною і краще добриво

Добре для продуктивності і добробуту:

- менше кусання хвостів і кульгання
- дає можливість фуражувати
- комфорт

Глибока підстилка з рисової шкаралупи

Бразильській дослідницький інститут EMBRAPA проводив експерименти з глибокою підстилкою. Особливо вони вдосконалювали системи які можуть давати добрий прибуток невеликим фермерам. У Бразилії викликає занепокоєння міграція не великих фермерів у місто де вони знаходять нову роботу.

Згідно із EMBRAPA:

- системи на глибокій підстилці набагато дешевші у впровадженні
- вони виробляють на 50% менше аміаку. Інші смердючі забрудники такі, як сульфід водню також виділяються у меншій кількості
- вони виробляють менше гною що вимагає менше роботи по утилізації і добрива кращої якості (тому що гною більше у твердому чим у рідкому стані)
- кращий добробут – зручна підстилка що дає можливість фуражувати і в результаті, менший канібалізм і кульгавість

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД – ЩІЛИННА І НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ СИСТЕМИ

експеримент на Бразильській фермі

Відлучені поросята на глибокій підстилці:

- зберігають тепло і менше збиваються в купу
- менше страждають від діареї
- більш активні і менш лякливі

Див. наступний слайд

Група на частково щілинній підлозі

Експериментальна група на глибокій підстилці

Ця Південно-Бразильська ферма експериментувала новою системою утримання на глибокій підстилці. Вони утримували одну групу поросят на старій щілинній підлозі а іншу на глибокій підстилці із шкаралупи арахісу.

Фермер помітив покращення здоров'я і добробуту при утриманні на глибокій підстилці.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРИКЛАД – ЩІЛННА І НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ СИСТЕМИ

Чому ці дві групи поросят по різному реагують на фотографа?

Поросята справа утримуються у:

- більш стимулюючому середовищі
- у взаємодії з людьми

Збагачене середовище:

- зменшує боязнь нових ситуацій і взаємодії із людьми
- пізніше зменшує стрес протягом перевезень
- добре для здоров'я, добробуту і якості продукту

119

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Свині, яких утримували на глибокій підстилці були зайняті фуражуванням, менше лякалися відвідувачів, як можна бачити по їх реакції на фотографів на обох картинах.

Тварини які мають достатньо різного досвіду, пізніше краще пристосовуються до нових стресорів, наприклад транспортування.

Стрес перед забоєм впливає на якість м'яса, збільшується ризик виникнення PSE (бліде, дрябле, ексудативне) м'яса. Свині які використовують ряд стимулів є зазвичай спокійнішими і тому менше піддаються стресу у процесі транспортування і забою.

Зробіть свиням життя більш цікавим і це покращить якість м'яса.

КУСАННЯ ХВОСТІВ У СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ

підсумок

1. Кусання хвостів є великою проблемою для добробуту і продуктивності
2. Кусання хвостів є зміненою поведінкою фуражування і сигналізує про поганий добробут
3. Обрізання хвостів є поширеним методом обмеження кусання хвостів
4. Обрізання хвостів спричиняє біль і ризик появи інфекції. Це вирішує наслідки проблеми, але не вирішує причини
5. Збагачене середовище з соломомою чи іншим матеріалом обмежує кусання хвостів надаючи можливість задовольнити природний інстинкт фуражування
6. Ланцюги та іграшки є менш ефективним збагаченням тому, вони не дозволяють повністю задовольнити потребу у фуражуванні
7. Правила ЄС вимагають щоб перед проведенням обрізання хвостів, випробували збагачення середовища

Див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство Розділ 7, 8 і 11

ДОБРА ПРАКТИКА 8

хороший догляд

121

COMPASSION
in world farming
cwf.org

ДОГЛЯД

хороший добробут залежить від хорошого догляду

Що робить хорошим тваринником?

Деякі думки стосовно тваринників:

- *“Хороший тваринник розуміє своїх свиней”*
- *“Хороший тваринник завжди перевіряє чи все добре”*
- *“Хороший тваринник знає інтуїтивно коли щось не так”*
- *“Це є робота яку вам хочеться робити”*
- *“Вчитися приходиться ціле життя”*

Порада лектору: Запропонуйте групі записати пропозиції (або обговорити в групах), що робить хороший тваринник або що таке - хороший догляд

ДОГЛЯД

хороший добробут залежить від хорошого догляду

Хорошому твариннику потрібно:

- Співчуття
- Знання і досвід
- Хороша спостережливість
- Сумлінність

Як цього домогтися?

123

COMPASSION
in world farming
cwrf.org

- співчуття для розуміння свиней
- знання і досвід, багато використовується у практиці
- хороша спостережливість – хороший тваринник часто інтуїтивно знає коли виникають проблеми
- сумлінність – продуктивність, здоров'я і добробут зазвичай в руках тваринника

ДОГЛЯД співчуття

Співчуття стосується того, як би ви себе почували на місці свиней

Ця тваринниця знає що ця свиноматка перебуває у стані стресу тому що вона ось-ось повинна опороситися в станку для опоросу. Тому, вона намагається заспокоїти свиноматку і допомогти їй.

Деякі люди природно є більш співчутливими?

На цій фермі зумисне беруть на роботу жінок для догляду за свиноматками

Звичайно, чоловіки також можуть бути дуже співчутливими!

ДОГЛЯД знання і досвід

Ці виробники свинини відвідують регулярні зустрічі, де вони діляться останньою науковою інформацією

ДОГЛЯД

хороша спостережливість

Визначення ознак того, чи свині в хорошому стані, задоволені чи ні

Ці тваринники знають що під час підстилання можна оглянути свиней на предмет ознак захворювання чи поганого добробуту

ДОГЛЯД

хороша спостережливість

Будь-які хворі чи травмовані свині повинні бути переведені до загону для хворих свиней

Потрібно контролювати проблеми із здоров'ям а лікарі вет. медицини мають регулярно консультувати фермера

Загін для хворих із солом'яною підстилкою

ДОГЛЯД сумлінність

Надання належної уваги свиням і устаткуванню від якого вони залежать

Ці фермери перевіряють чи є достатньо підстилки у будках

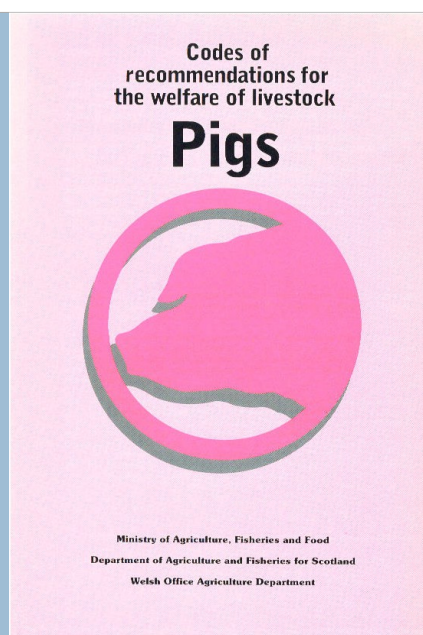
ДОГЛЯД коди добробуту

“5 свобод” формують основу кодів добробуту рекомендованих для свиней

Багато різних країн видають коди добробуту які містять корисну інформацію для тваринників

Хоча вони є не завжди обов'язковими до виконання, вони можуть цитуватися на судових розглядах

У Великобританії встановлено законом що кожна особа що доглядає тварин повинна пройти інструктаж по кодах

Коди добробуту Великобританії

Щоб отримати більше інформації стосовно законодавства див.
Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство Розділ 16

ДОГЛЯД

коди добробуту базуються на п'яти свободах

Усі тваринники повинні бути ознайомлені з “5 свободами”:

- свобода від голоду та спраги
- свобода від дискомфорту
- свобода від хвороб

Які є два інших?

- свобода виявлення природної поведінки
- свобода від страху і страждань

Більшість тваринників визнають перші три свободи але свобода від страху і страждань і свобода виявлення природної поведінки можуть бути надто легко проігноровані

Щоб отримати більше інформації про принципи добробуту включаючи п'ять свобод, див. *Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство* Розділ 1

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Тваринники мають бути обізнаними з природною поведінкою і етологією свиней

Є звичайним явище для тваринників вважати кусання перекладини природною поведінкою коли вони ніколи не бачили свиней в більш природному середовищі

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Природно, свині є чистими тваринами і будуть вибирати індивідуальну частину загону подалі від місця де вони оправляються

Якщо загін переповнений і стає дуже гаряче, вони почнуть використовувати місце для оправлення щоб спробувати охолодитися

Цей останній приклад не тільки має відношення до здоров'я і добробуту. Валяння у їх власному гної може збільшити рівень скатолу в м'ясі. Це одна з хімічних речовин яка викликає «ваду кабана» - не приємний запах м'яса.

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Валяння

Сховок з хорошою підстилкою

Для свиней при вільному утриманні є навіть більш важливим мати відповідні умови, таким чином вони можуть регулювати температуру тіла через власну природну поведінку

ДОГЛЯД

свобода виявлення природної поведінки

Природно свині бояться людей

Відношення і поведінка тваринників є важливим для зменшення цього страху

Зменшення страху не тільки покращує добробут, це також покращує продуктивність

ДОГЛЯД

свобода від страху і страждань

Про що говорять ці результати?

В декількох дослідженнях порівняли вплив взаємодії з тваринниками на продуктивність свиней

Тип взаємодії	Добрий	Ніякий	Поганий
Час взаємодії з людиною (с)	10	92	160
Кортикостероїд (ng/ml)	1.6	1.7	2.5
Відсоток вагітності молодих свиноматок (%)	88	57	33
Приріст 8-18 тижнів (г/д)	897	881	837

(Gonyou *et al.*, 1986; Hemsworth *et al.*, 1986; 1987)

135

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

У таблиці показано що хороша взаємодія із свинями може зменшити час за який свиня зникає до людини. Це можна пов'язати із зменшенням страху і стресу що, як визначено, зв'язаний із зменшенням концентрації кортикостероїду, який відносять до гормонів стресу і збудження.

Зменшення стресу допомагає молодим свиноматкам зберігати вагітність. Це також впливає на підвищення приросту у свиней на відгодівлі.

ДОГЛЯД добробут і продуктивність

Хороша взаємодія із свинями зменшує стрес і страх

Зменшення страху покращує продуктивність

Це відбувається тому, що стрес може мати негативний вплив на:

- ріст
- репродуктивну здатність
- імунітет

Регулярний догляд обмежує стрес

Кращу взаємодію із свинями можна покращити через навчання

Що потрібно включити у це навчання?

136

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Тваринників потрібно навчити:

- орієнтуватися у природній поведінці свиней
- визначати не нормальну поведінку свиней, розуміти її причини і як запобігти їм
- розуміти хорошу техніку поводження
- розуміти 5 свобод, як їх застосувати до свиней і як їх можна досягти
- бути добросовісним і співчутливим по відношенню до свиней
- вдосконалювати свою спостережливість
- навчатися на власному і чужому досвіді
- вдосконалювати загальні знання про добробут свиней і принципи продуктивності

Це ще не весь список. Відповіді можуть бути різними.

ДОГЛЯД

вплив навчання на добробут і продуктивність

Огляд 40 ферм під час 4-ох річного дослідження показав, що навчання тваринників може мати благотворний вплив на добробут і продуктивність. Навчання допомогло у розумінні поведінки свиней і дало знання як з ними правильно поводитися.

Навчання заохотило тваринників стати більш співчутливими до свиней

	Ефект навчання
Ненормальна поведінка	-36%
Страх перед людьми	-29%
К-ть відлучених поросят	+4.8%
Поросят/свиноматку/рік	+6%

(Hemsworth *et al.*, 1987)

ДОГЛЯД

поводження із свинями

Найбільше відбувається взаємодія між тваринниками і свинями під час їх переміщення

Хороше поведження може мати благотворний вплив на якість м'яса

Чому?

Тому що стрес перед забоєм збільшує ризик виникнення PSE (бліде, дрябле, ексудативне) м'ясо, погіршує якість м'яса

Дискусійні пункти:

Чи можете ви критично оцінити цю процедуру чи обладнання?

Відповідь: прохід міг би бути краще сконструйованим так щоб свині йшли тільки в один бік до кінця коридору чи у визначеному напрямку.

Нотатки лектора: Свині під дією стресу більш імовірно даватимуть:

- PSE м'ясо(бліде, дрябле, ексудативне) – причиною є критичний стрес в період зразу перед забоєм коли глікоген перетворюється в молочну кислоту
- DFD м'ясо(темне, тверде і сухе) – причиною є тривалий стрес перед забоєм коли втрачаються запаси глікогену

ДОГЛЯД

поводження із свинями

Які важливі моменти ви повинні пам'ятати при переміщенні свиней?

- Переконайтеся, що коридор є безпечним і не загроможденим
- Тонкий шар підстилки можна використати для накривання будь-яких дефектів поверхні підлоги
- Завжди використовувати загородку, щоб запобігти втечі свині назад
- Використовувати ласкавий тон і похлопування, щоб показати свині, де ви є і досягти безперервного потоку
- Електростимулятори і палки недопустимі

ДОГЛЯД потенціал добробуту

Яка з цих систем має більший потенціал добробуту?

Свині страждають у будь-якій системі де є поганий догляд

Однак, системи відрізняються по потенціалу добробуту

У найбільш інтенсивних системах тваринники не в стані переконатися що на свиней не діють додаткові стресори

Більшість екстенсивних систем мають вищий потенціал добробуту але це сильно залежить від хорошого догляду

140

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Є властиві проблеми добробуту свиней в першій системі, яка не може повністю забезпечити хороший догляд.

Є ризики добробуту в другій системі, що може призвести до поганого добробуту, якщо догляд і утримання погані. Проте, екстенсивні системи мають високий потенціал добробуту, який може бути досягнутий, якщо утримання і догляд є хорошими.

ДОГЛЯД підсумок

1. Хороший тваринник має співчуття, знання, хорошу спостережливість і сумлінність
2. Тваринники повинні бути обізнані з “5 свободами”, Кодами добробуту і іншими відповідними законами які є у його країні
3. Хороший догляд є основним фактором що благотворно впливає на добробут і продуктивність
4. Хороше, правильне поводження благотворно впливає на якість м'яса
5. Догляд можна суттєво покращити навчанням

Див. Аспекти добробуту тварин у Добрій сільськогосподарській практиці – свинарство розділи 11 і 15

ДОГЛЯД

“ У багатьох ситуаціях важливість тваринника як ‘працівника добробуту’ є недостатньо оцінена “

АСПЕКТИ ДОБРОБУТУ ТВАРИН У ДОБРІЙ С/Г ПРАКТИЦІ
СВИНАРСТВО
підсумок

143

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Більше 1.1 мільярда свиней вирощується в рік у світі, роблячи свиню найбільш поширеним ссавцем для отримання м'яса.

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

хороший добробут залежить від хорошого середовища

Що необхідно для хорошого середовища?

Для хорошого середовища потрібно:

- Сховок і комфорт
- Відповідний простір
- Відповідна компанія
- Відповідне обладнання для виявлення природної поведінки
- Матеріал для фуражування

Все це можна надати в хороших вільних і закритих системах

144

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Хороший добробут залежить від хорошого середовища.

Можливості для дискусії: Що необхідно для хорошого середовища? – відповіді на екрані – сховок, комфорт, простір, фуражування і.т.п.

Все це можна надати в хороших вільних і закритих системах

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

хороший добробут залежить від хорошої спадковості

Як можна хорошою селекцією покращити добробут?

Хороша селекція повинна гарантувати що:

- Свині є здоровими і адаптованими до місцевого клімату і умов
- Свиноматки повинні мати хороший материнський інстинкт
- Свиноматки можуть витримувати усю лактацію без втрати кондиції
- Свиноматки не народжують більший виводок чим можуть виростити
- Свині мають хороший характер, добре співіснують і спокійно відносяться до людей коли з ними добре поведуться

145

COMPASSION
in world farming
ciwf.org

Добробут також залежить від генетики.

Можливості для дискусії: Як хороша селекція сприяє добробуту?
Відповіді на екрані.

1. Свині повинні бути адаптованими до місцевого клімату і захворювань
2. Їм треба мати хороші материнські здібності щоб бути впевненими що всі поросята виживуть
3. Вони повинні витримати повну лактацію без втрати кондиції якщо практикується пізнє відлучення
4. Вони мають народжувати виводки які можуть прогодувати, інакше слабші поросята будуть голодувати.
5. Вони повинні мати хороший характер до людей і інших свиней.

Щоб підсумувати два останніх слайди, свині повинні бути адаптованими до середовища і до інших свиней.

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Хороший добробут залежить від хорошого догляду

Яка є вирішальна роль тваринників?

- Гарантувати що потреби свиней забезпечені
- Виявляти проблеми добробуту коли б вони не виникли
- Реалізовувати потенціал добробуту і продуктивності у с/г системах
- Гарантувати що свині спокійно себе почувають у компанії людей

Хороший догляд гарантує, що системи реалізують свій потенціал добробуту, що свині отримують все що їм потрібне, що хвороби і проблеми добробуту швидко визначаються, і свині спокійно себе почувають у компанії людей.

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Аспекти добробуту тварин у Добрій с/г практиці

Отже, добробут свиней залежить від хороших:

- Середовища
- Генетики
- Догляду
- Охорони здоров'я
- Годівлі

Що з вище вказаного найбільш важливе?

Все є важливим

Якщо будь-що з цього пропустити, добробут імовірно буде поганим

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Аспекти добробуту тварин у Добрій с/г практиці

Врешті, важливо пам'ятати:

- Біологічні системи є більш складними чим технологічні
- Найбільш інтенсивні системи не обов'язково є найбільш передовими
- Продуктивні тварини є чутливими створіннями. Вони мають відчуття які мають для них значення
- Для того щоб тварини росли добре треба розуміти їх потреби, які є як фізичними так і емоційними
- Вдосконалення хорошого догляду є однією із найкращих інвестицій які можна зробити для добробуту і продуктивності

СВИНАРСТВО – ПІДСУМОК

Аспекти добробуту тварин у Добрій с/г практиці

КІНЕЦЬ